

Серйозний «зальот» бацьки

Щоб заарештувати опозиційного журналіста, Лукашенко вдався до акту міжнародного повітряного тероризму
» стор. 8

«Кераміка вибрала мене сама»

В Опішні незабаром можна буде грати глиняними шахами просто неба
» стор. 11

Кишковий грип: візит без попередження

Ротавірусна інфекція найчастіше вражає дітей, а її джерелом може стати навіть здоровий носій вірусу
» стор. 10

Україна молода

Вівторок, 25 травня 2021 року

№50 (5782)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 27,457 грн
1 € = 33,479 грн
1 рос. руб. = 0,374 грн

Гетьман повернеться на коні

Історики та громадськість ініціюють спорудження у столиці пам'ятника Павлу Скоропадському

» стор. 7

У Музеї гетьманства зараз діють виставки, присвячені Скоропадському та Мазепі.
Фото Ліни ТЕСЛЕНКО.

■ АГРОСЕКТОР

Земля і право

Відміна мораторію —
ще не цивілізовані правила

Євдокія ФЕЩЕНКО

В Україні за час дії заборони на продаж землі сільськогосподарського призначення було незаконно присвоєно близько 5 млн га державних угідь, а всередині країни утворився тіньовий ринок обігу землі без сплати податків, офіційного працевлаштування та соціальних гарантій для людей, констатував президент Володимир Зеленський 24 травня на Всеукраїнському форумі «Україна 30. Земля». І зазначив, що за останні 20 років українською владою для реалізації земельної реформи не було зроблено нічого.

«Вони обіцяли, маніпулювали, навіть їли землю на трибуні Верховної Ради України, лякали, що її вагонами вивезуть за кордон. Але найстрашніше — вони позбавили сім мільйонів громадян України їхнього конституційного права — права власності на землю. Люди не могли розпоряджатися землею: купувати, продавати або заповідати її, як, наприклад, це робиться у багатьох країнах: у США, Німеччині чи Польщі. Для українців діяв мораторій, як у Венесуелі чи Північній Кореї», — цитує пресслужба Володимира Зеленського.

Бажання узаконити й упорядкувати земельні питання в Україні, яка насправді ще не змогла ефективно використати потенціал одного зі своїх найбільших скарбів, безперечно, похвальні. Утім, як каже народна мудрість, нашому теляті би вовка з'їсти, а не наплодити ще більше проблем. ■

■ ЖИТЛОБЛОК

Боротьба за
квадратні метриКолишніх можновладців нинішня
влада зобов'язала «залишити»
Кончу-Заспу

Тарас ЗДОРОВИЛО

У понеділок 24 травня — крайній термін звільнення державних дач: такий ультиматум поставила нинішня влада колишнім політикам і членам попередніх урядів, які зараз проживають у Кончі-Заспі. Зауважимо, що тамтешня територія держдач входить до переліку об'єктів Державного управління справами й утримується за кошт держави. У VIP-дачах наразі живуть декілька сотень колишніх можновладців, зокрема колишній голова ВР Володимир Литвин, ексгенпрокурор Святослав Піскун, другий президент України Леонід Кучма та інші «екси».

Як пояснили в РНБО, ці та низка інших людей отримали договори на користування будівлями, робили там ремонт, отримували відшкодування за витрати на ремонт обсягом 50% та за символічну плату могли там проживати. Рада національної безпеки та оборони України оголосила про великий аудит і виселення з державних дач частини жителів, які вже не при владі: тож «пройдуться» по 100 помешканнях, які займають 400 га землі в Кончі-Заспі.

Оскільки жителі елітного «району» люди досвідчені і знаються на законодавчих нормах, то вони очікували, що рано чи пізно подібне може статися. Й почали один за одним заявляти про те, що живуть на державних дачах законно. Наприклад, Геннадій Зубко, колишній віцепрем'єр-міністр часів президентства Петра Порошенка, заявив, що з 2016 року він офіційно орендує, проживає, декларує і оплачує будинок у 265 кв. метрів (132,5 кв. метрів житлових, 132,5 кв. метрів підвальних) на території Кончі-Заспи.

Колишній одіозний генпрокурор України Святослав Піскун дещо раніше повідомив, що цими днями з ним в односторонньому порядку розірвали договір оренди державної дачі, яку він оплачував. Він зазначив, що було визначено перелік осіб, затверджений Кабінетом Міністрів України, і в 2002 році у цей перелік осіб входила голова Верховного Суду, генеральний прокурор України, голова Вищого господарського суду тощо, які могли отримати державну дачу, тому Святослав Піскун і отримав договір оренди на 49 років.

Водночас президент Володимир Зеленський, який і сам є жителем держдачі, заявив ЗМІ, що у звільненні будинків державних дач не зайдуть люди з його оточення. Дослівно: «Я попросив повну ревізію всього, вони всі мають виїхати. Замість них не зайдуть люди, пов'язані зі мною». ■

■ НА ФРОНТІ

Міни падають
на голови

Окупанти продовжують обстрілювати мирне населення

Тарас ЗДОРОВИЛО

Грубим порушенням Міжнародного гуманітарного права та Мінських домовленостей «відзначилися» російсько-окупаційні війська вранці 22 травня, вчергове здійснивши обстріл цивільної інфраструктури з заборонених Мінськими домовленостями мінометів калібру 120 мм — під обстріл потрапив приватний сектор населеного пункту Піски.

У двір одного з місцевих мешканців влучила міна, при цьому вибуховою хвилею було вирвано ворота та пошкоджено огорожу. Господар вибіг на вулицю, щоб подивитися, що сталося, і саме цим врятував собі життя, адже наступна міна влучила в будинок: пробила дах та здетонувала на горіщі, внаслідок чого було зруйновано стелю

вітальні та пошкоджено осколками інші кімнати житлового будинку.

Українською стороною СЦКК проведено фотофіксацію та верифікацію чергового злочину російсько-окупаційних військ проти мирного населення на українській землі. Внаслідок проведеної роботи було встановлено факти численних пошкоджень будинку та прилеглого домогосподарства по вулиці Олімпійська, 7 у Пісках.

Збройні формування Російської Федерації також ігнорують режим припинення вогню щодо наших захисників на передовій, обстрілюючи позиції підрозділів Об'єднаних сил: протягом 23 травня в районі проведення операції Об'єднаних сил було зафіксовано шість порушень.

Зокрема, неподалік

Авдіївки противник використав міномети 120-го калібру, а біля населеного пункту Новгородське — міномети 82-го калібру та ручні протитанкові гранатомети. Поблизу селища Гранітне ворог застосував великокаліберні кулемети та станкові протитанкові гранатомети, а біля Світлодарська — ще й автоматичні станкові гранатомети. У районі населеного пункту Старогнатівка найманці двічі відкривали вогонь із гранатометів різних систем і стрілецької зброї.

У результаті обстрілу позицій українських захисників один воїн отримав осколкове поранення. Його оперативно доправили до лікувального закладу та надали належну медичну допомогу. Стан здоров'я захисника — задовільний. На обстріли противни-

ка українські захисники відкривали вогонь у відповідь.

Станом на ранок 24 травня зафіксовано одне порушення режиму припинення вогню. Біля населеного пункту Невельське ворог відкривав вогонь із мінометів 120-го калібру.

Про всі ці порушення режиму припинення вогню Українська сторона СЦКК поінформувала СММ ОБСЄ.

Як повідомили у Міністерстві оборони України з посиланням на Головне управління розвідки, командування Збройних сил РФ продовжує нарощувати боєздатність збройних угруповань на окупованій території Донбасу. «Із 17 травня у з'єднаннях і частинах першого та другого армійських корпусів проводяться масштабні командно-штабні навчання. Контроль за проведенням заходів здійснюється офіцерами штабу Південного військового округу ЗС РФ», — зазначили у Міноборони.

Також у відомстві додали, що окупанти активізували роботу з метою залучення резервістів для проходження військової служби за контрактом в підрозділах бойовиків. ■

Валентина САМЧЕНКО

Канів цього року 22 травня, як і 160 літ тому, вшанував Тараса Шевченка. У 1861-му тоді колонізаторська влада російської імперії в Україні боялася велелюдного зібрання простих людей навколо вже бездыханного тіла 47-річного уродженця Моринців, яке спочатку захоронили в місті його смерті Петербурзі, а потім стараннями однопідприємця усе ж виконали останню волю Тараса й доправили «на Україну милу».

Щира шана харизматичному обдарованому чоловікові — бо за жодних обставин не забував Батьківщину, пригнічену та знедолену кріпацтвом і заборонами не лише української мови, а й державності. Уже в 1840-му, коли надрукували в Петербурзі його «Кобзар» — вісім віршів про українське життя й українську історію, — 26-річного Тараса Шевченка охрестили духовним батьком нації.

Поневолений до 24-ліття кріпацтвом, а потім ще загалом десятиліттям заслання (після двох арештів), він став символом відстоювання свободи і незалежності для всього народу. І ніщо до останнього не змогло зламати українську ідентичність талановитого письменника, художника (академіка академії мистецтв) й активіста.

Повернувшись 1857 року з Новопетровського військового укріплення Російської імперії в казахській солончаковій пустелі (уже понад 80 років це — місто Форт-Шевченко), Тарас Шевченко долучився до підтримки недільних шкіл для дітей та дорослих з українською мовою навчання. На початку останнього року життя письменника вийде ним укладений «Буквар Южноруський» (тобто український) для таких навчальних закладів.

Українська мова де-юре не існувала як явище після заборон і знищення імперією навчальних закладів Гетьманських часів. І спроба в середині XIX століття українських діячів Наддніпрянщини відродити національну освіту мала помітний успіх — щонайменше 115 недільних шкіл уже навчали в 1862-му. Утім уряд російської імперії спочатку запровадив обмежувальні норми, а вже 10 червня названого року — аргументуючи боротьбою з революційною пропагандою — тимчасово заборонив такі навчальні заклади.

Попри всі перепони, твори Тараса Шев-

■ ПОГЛЯД

Шевченко назавжди

Канів, 22 травня 2021 р.

Фото зі сторінки Шевченківського національного заповідника.

ченка вчили напам'ять і створювати з них рукописні книги, вишивали рушники з його портретом і поміщали у хатах на найпочесніше місце. Уже радянські ідеологи з його постаті намагалися зробити революціонера в кожусі й смушквій шапці. Та велич Кобзаря жодна влада не змогла загнати у свої корисливі вузькі рамки.

У день 160-річчя повернення Тараса Шевченка назавжди в Україну традиційно зранку відбулася в Каневі панахида в Успенському соборі, де у 1861-му стояла домовина з тілом поета перед перепохованням. На Чернечу гору, яка стала Тарасовою, йшли дві ходи: тією ж дорогою, якою рухалася перша скорботна процесія, та шляхом понад Дніпром. Біля підніжжя пам'ятника могли звучати поминальна панахида. Схилили голови в пам'ять про одну з найзнаковіших постатей української історії кияни, львів'яни, багато людей із навколишніх місць. У музеї точно понад тисячу відвідувачів уважно розглядали китайку, якою покривали домовину з Шевченком: «Кобзар», який Леонід Каденюк брав із собою в кос-

мос; вишитий Лесею Українкою з подругою рушник...

Проїгнорувала день пам'яті Тараса Шевченка центральна влада. Хоча вертолітний майданчик тримали напоготові до останнього. Навіть не вдалося знайти жодної згадки про дату на офіційних сайтах президента України та Міністерства культури й інформаційної політики. Хоча в березневі дні Канів згадували як можливе цьогорічне місце нагородження Шевченківською премією, яке (всупереч багаторічній традиції) відтермінували до травня. У результаті нинішній владі комфортніше було відгородитися від цієї церемонії двома днями раніше за стінами Софії Київської.

Бо справді: де незламний Тарас Григорович із його діями та переконаннями, а де переважна більшість тих, у чийих руках останні пару років опинилося керівне кермо держави Україна?!

Утім батько української нації Тарас Шевченко не сумнівався: «Встане правда! Встане воля!» І закликав: «Борітеся — поборете!» ■

ЕКОЛОГІЯ

Плаваюча катастрофа

Волонтери вилунали з річки тонни сміття, що збилося у величезний острів

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харківська область

Гирло річки Уди біля селища Бабаї у Харківській області перетворилося на справжній 50-метровий острів, дощенту забитий пластиком, скляними пляшками та іншим сміттям. У воду нападало також чимало великого гілля, тому весь непотріб скупчився в одному місці, утворивши гігантський затор.

Це «рукотворне» звалище недавно помітив екоактивіст Артем Приходько.

ко і через соціальні мережі покликав добровольців на суботник. Волонтери з'їхалися з найближчих населених пунктів, прихопивши човни, сачки, відра та мішки. На поміч їм приїхав трактор із лопатою, оскільки вилучене сміття утворило на березі величезні кучугури. «Там можна побачити все — від негативного, до позитивного. Там і дитячі іграшки, і алкогольні напої, і наркотичні засоби, — з сумом констатував учасник акції Михайло Коваленко. —

Сьогодні зробимо по максимуму, а якщо не встигнемо, зберемося ще раз. Головне — аби річка стала чистою».

Зрештою, не байдужі до природи добровольці збилися на суботник двічі й фактично ліквідували сміттєзвалище на воді. Але роботи ще вистачає. На наступні вихідні вони вирушать до такого ж затору, що утворився за два кілометри від першого «острова».

«Загалом у нас в області — велика проблема з водою, — каже Ар-

тем Приходько. — Кожен харків'янин на власні очі бачить, якої якості вода тече у нього з крана. Треба до контролю терміново підключити екоінспекцію, аби вона працювала у даному напрямку. Необхідно також ввести систему штрафів для тих громадян, які забруднюють природне середовище. За словами місцевих жителів, раніше такого безладу тут не було. Люди купалися і ловили рибу, оскільки йдеться про місце традиційного відпочинку».

ОВВА!

Крути педалі!

За найбільший контур мапи України учасники велозабігу потрапили до вітчизняної Книги рекордів

Лариса САЛІМОНОВИЧ

У Харкові велосипедний пробіг відзначився рекордним флешмобом. Учасники спортивного свята нанесли на майдані Свободи контури гігантської мапи України, всередині якої розмістили герб міста і п'ять олімпійських кілець. Простір композиції, що лишився вільним від тематичних фрагментів, зайняли сотні велосипедистів. Таким чином спортсмени потрапили до Книги рекордів України як учасники унікального масового дійства. Відповідний сертифікат «реєстратори»

П'ятнадцятий велодень у Харкові зібрав 13 тисяч учасників.
Фото з сайту 057.ua.

рекорду вручили голові Харківської міськради Ігорю Терехову. А авторка ідеї флешмобу Тетяна Романюк отримала як нагороду велосипед.

Це вже другий рекорд, що був встановлений у рамках традиційного велодня. Шість років тому учасники аналогічного заходу створили рухливу фігуру у формі велосипеда. У цьому дійстві тоді брали участь 3 тис. 200 спортсменів.

Велодень-2021 у Харкові проходив уже в'ятнадцяте і зібрав 13 тисяч учасників. За словами директора міського департаменту у справах сім'ї

та молоді Олексія Чубарова, велосипедисти проїхали оновленим маршрутом 9 кілометрів і фінішували на площі Свободи.

Прикметно, що велоспорт у Харкові останнім часом став улюбленим відпочинком містян. Тут уже збудовано професійні велодоріжки протяжністю 20 кілометрів, що мають власну інфраструктуру. Йдеться про пункти СТО і муніципальний прокат велосипедів. Як повідомив Ігор Терехов, упродовж наступних п'яти років довжина велошляхів у місті збільшиться вдвічі.

COVID-19

Зеленіє країна

Новий міністр охорони здоров'я пообіцяв до кінця року вакцинувати всіх бажаючих

Катерина БАЧИНЬСКА

В Україні за минулу звітну добу 23 травня зафіксували 1 тис. 334 нові випадки COVID-19. Найбільше — у Дніпропетровській, Миколаївській областях та в Києві. 68 людей померли. Госпіталізовано — 1 тис. 19 осіб.

Першу дозу вакцини недільного дня отримала 321 людина, другу — 1 тис. 4 людини. За кількістю нових інфікувань Україна нині — на 28-му місці у світі, а серед країн Європи повернулася на п'яту позицію.

Тим часом у Вінницькій області всі показники по COVID-19 відповідають «зеленій» зоні карантину. Про це свідчать дані Міністерства охорони здоров'я. Такого ж кольору зоні за показником відсотка від епідемічного порогу відповідають Київ, Закарпатська, Київська, Миколаївська і Полтавська області.

Однак у «помаранчевій» зоні залишається Донецька область. Це єдиний регіон, де перевищено показник епідемічного порогу. Решта регіонів перебувають у «жовтій».

Тим часом перший робочий тиждень розпочав новий міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко. Нагадаємо, парламент призначив його очільником МОЗу минулого четверга.

Під час свого представлення Віктор Ляшко пообіцяв до кінця року вакцинувати всіх українців, які захочуть отримати щеплення. Хочє також переглянути підходи реагування на біологічні загрози. Вважає, що Україні потрібно налагодити власне виробництво вакцин, а також планує розширити програму доступних ліків.

Виступаючи в парламенті, Віктор Ляшко наголосив, що його головною метою на посаді міністра охорони здоров'я є загалом подолання коронавірусу в Україні. Запевнив, що має достатньо фаховості, адже пройшов довгий кар'єрний шлях. Пообіцяв уже до осені напрацювати нові підходи системи охорони здоров'я до епідемій.

АРТ - ПРОСТІР

Монументальне «Перезавантаження»

Художниця-шістдесятниця Галина Севрук у Чернігові через 40 років побачила знову своє панно

Тарас ЗДОРОВИЛО

До 14 червня у Чернігові можна подивитися виставку робіт учасників Першого фестивалю монументального мистецтва «Перезавантаження», який проходив у місті впродовж трьох травневих днів на п'ятих різних локаціях, основною з яких став обласний художній музей. Загалом відвідувачам було представлено близько 100 експонатів. На фестивалі організатори поєднали розважальну, наукову та інформаційну складову — крім виставок, були музичні виступи, майстер-класи, живе спілкування та екскурсії по мальовничому місту, зокрема до музею Михайла Коцюбинського.

«У нас було дві мети: популяризувати монументальне мистецтво, показавши, наскільки воно різноманітне, а по-друге, домогтися того, щоб якомога більше людей почали його бачити під іншим кутом зору, відді-

ляти від стереотипів. І ми хотіли показати його в історичному розвитку», — розповіла організаторка фестивалю Олена Загребіна.

Головною подією форуму став приїзд до Чернігова художниці-шістдесятниці Галини Севрук (саме напередодні свого 92-річчя). Легендарну керамістку-монументалістку, співавторку знищеного 1964 року відразу «Шевченко. Мати» в Київському університеті, яка разом з іншими підписувала «Лист протесту 139» проти радянських репресій, — запросили на презентацію її панно «Давній Чернігів», яке після демонтажу в 2020 році з фойє чернігівського 21-поверхового готелю «Градський» знайшло нову домівку в Художньому музеї ім. Г. Галагана.

Парадоксально, але авторка не бачила свого твору... 40 років! Панно «Давній Чернігів» було виготовлене в експеримен-

Легендарна Галина Севрук і Софія Розуменко в Чернігові.
Фото Тараса ЗДОРОВИЛА.

тальній лабораторії на території Софії Київської. Галина Сильвестрівна добре пам'ятає, як його монтували у готелі.

За роки творчої праці художниця створила сотні унікальних робіт з кераміки, присвячених історії України, вітражів, а та-

кож понад 30 монументальних панно, які прикрашали споруди у різних містах. Виставки Галини Севрук в Україні, Канаді, Німеччині, Росії зробили її ім'я відомим серед поціновувачів мистецтва.

«Добре пам'ятаю, як приї-

хали до Чернігова (а перед цим було оформлення столичного готелю «Турист») і монтували це панно: з яким ентузіазмом і задоволенням мені допомагали гончар Іван Падалко та архітектор Олександр Лобух, — розповіла мисткиня. — Фактично всі мої роботи, які я робила в Києві, загинули. Минулоріч у «Туристі» демонтували моє монументальне панно «Місто на семи горбах», бо воно «не вписувалося в новий інтер'єр». Мені боляче! На жаль, зараз уже нічого не можу створювати... Дуже вдячна, що завдяки вам потрапила на виставку й цю мою клопітку роботу ви збережете для нащадків — чернігівці зробили те, чого не змогли зробити в Києві!».

Тим часом кураторка інтерактивного онлайн-проекту «60. Втрачені скарби» (який відібрано у Франції на пітчінг одного з найбільших світових фестивалів анімації Annecy) Софія Розуменко, презентуючи його присутнім, наголосила, що однією з п'яти героїнь інтерактивних новел є Галина Севрук. І що цей проект акцентує увагу на дослідженні творчості і життєвого шляху художниці-шістдесятниці, які зробили колосальний внесок у мистецтво та історію України, тим самим розкриваючи їх світові.

ВІДЛУННЯ

Караул втомився

За два роки каденції Зеленський не спромігся налагодити систему партнерства між владою і суспільством

Василь БОГДАН,
експерт з питань безпеки,
генерал-лейтенант, публіцист

Як відомо, вислів «караул втомився» належить суперечливому учаснику жовтневого перевороту 1917 р. та громадянської війни в Росії матросу Железняку. Він у січні 1918 р. за наказом більшовицьких лідерів такими словами змусив головуючого закрити засідання Всеросійських установчих зборів. Забезпечивши цим самим перемогу і панування протягом більше 70 років репресивної лєнінської партії у колишньому СРСР.

Є підстави вважати, що історична подія минулого має прямий асоціативний зв'язок із останньою пресконференцією президента В. Зеленського за результатами дворічної каденції. Відмінність полягає лише в тому, що під визначенням «караул» треба розуміти український народ, а під «установчими зборами» Зе-команду. І таке порівняння не є випадковим чи упередженим. А вже в загальному вимірі сценарій заходу, поведінка і зміст меседжів очільника країни створюють враження, що держава продовжує перебувати в системі оманливих координат і цінностей «95 кварталу», які досить далекі від пріоритетів національного та еконо-

мічного відродження та зміцнення обороноздатності країни для повернення окупованих Росією територій.

Напрошується висновок і про те, що гарант не поінформований про перебіг загрозливої фази геополітичної гри на глобальній шахівниці. Де провідні країни з різною ідеологією, релігією та рівнем демократії намагаються не лише просувати та силоміць нав'язувати іншим власний цивілізаційний світопорядок, а й нарощувати до своїх «вотчин» території країн-пішаків. Схоже, що Україна за останні роки опинилася в такому принизливому статусі, що створює ризики використання її як розмінну шахову фігуру в «дорослих розбірках». Тобто держава розглядається не як міжнародний суб'єкт, а лише як об'єкт чи інструмент для досягнення імперсько-шовіністичними режимами корисливої мети.

Підставою для подібного прогнозу є неспроможність чинної влади дати об'єктивну оцінку суспільно-політичним, соціально-економічним і безпековим процесам із визначенням та належним опрацюванням стратегічних пріоритетів у тісній співпраці з зарубіжними партнерами. Як наслідок, допущено домінування в управлінській діяльності конфлікту інте-

ресів чиновництва різних рангів та правлячої монобільшості. Результатом такого «збочення» стала вакханалія олігархічно-корупційного впливу на державні справи та суттєве гальмування зусиль патріотично-державницьких сил, спрямованих на зміцнення єдності та консолідації як суспільства, так і етнічного сегменту, що є базовим у формуванні цілісної української нації.

Водночас у стилі діяльності вищого військово-політичного керівництва держави утверджуються популізм, демагогія, нещирість, волонтаризм та ревізіонізм, що формує сприятливе підґрунтя для антиукраїнського реваншизму.

Тим часом замість того, щоб визнати кричущі прорахунки, президент у своїх непереконливих поясненнях намагався покласти вину за провали чинної влади на попередників, конструктивну євроатлантично орієнтовану опозицію та партнерів по Нормандському формату Франції і ФРН, які, з його слів, «зменшили тиск на Росію».

Проте доречною є позиція глави держави щодо шкідливості для України і США рішення Д. Байдена скасувати санкції стосовно провідного оператора з будівництва «Північного потоку-2». А також було своєчасним оперативне звернення Верховної Ради України з цього приводу до Конгресу США. Загалом такий підхід американської сторони до відновлення партнерських відносин із союзником ФРН за рахунок Києва виглядає як дежаву відомих домовленостей у Вашингтоні в 2014 р. між А. Меркель і В. Обамою про відмову України у постачанні зброї для відсічі російській збройній агресії, жертвами якої стали близько 14 тисяч співвітчизників.

Введені кілька днів тому, 22.05.2021 р., американські санкції стосовно російських організацій і суден, що беруть участь у будівництві трубопроводу, не усувають, а посилюють існуючі загрози енергетичній та національній безпеці України з боку путінського режиму.

З цього приводу варто наголосити на мінімізації офісом президента діяльності МЗС та дипломатичного корпусу України у реалізації важливих зовнішньополітичних проєктів держави. Фактичне підпорядкування некомпетентному Єрмаку такої ключової функції держави, напевно, і є причиною непоодиноких невдач України у зовнішніх зносинах (ПДЧ у НАТО, корегування угоди з ЄС про асоціацію і зону вільної торгівлі, транші МВФ, придбання вакцин, закупівля необхідного озброєння тощо) та спроб ревізіоністів схилити президента до вибору якогось третього шляху, яким повинна рухатися держава. У подібний концепт вмонтовується особисто проігнорований В. Зеленським захід із вшанування жертв політичних репресій, його селфі у російській косоворотці, а не в українській вишиванці та небажання відповідати по суті «Чи є Путін вбивцею?». Залишається у пам'яті й та обставина, коли очільник країни тривалий час уникає називати Росію агресором. Зайве наголошувати, як таке згубно впливає на мобілізацію нації та формування бойового духу у Збройних силах України.

Глава держави повинен слугувати прикладом у всьому, що стосується національних інтересів, історичної пам'яті, толерантних відносин із зарубіжними партнерами та громадянами Української держави. Заява

ж президента про те, що для досягнення мети він порушуватиме закон, є досить загрозливою для побудови правової держави і дає підстави говорити про наміри В. Зеленського одноосібно узурпувати владу. З цього приводу судова система США наголошує: «Де закінчується закон, там починається тиранія».

Викладене вище відображає не досить втішну картину стану справ у державі. Незважаючи на низку об'єктивних причин (збройна агресія РФ, пандемія, жорстка конкуренція на міжнародних ринках тощо), гарант, фактично маючи всю повноту влади, за два роки каденції так і не спромігся налагодити чітку систему взаємно відповідального партнерства між владою і громадянським суспільством. Країна не стала сильнішою, а громадяни заможнішими. Дедалі очевиднішою стає стагнація економіки, зубожіння населення, втрата міжнародної суб'єктності та репутації країни, як надійного і стабільного партнера.

І головне, все очевиднішою є втома населення від вантажу невиконаних владою обіцянок, безсоромних маніпуляцій громадянською думкою, штучного лакування сірої, невтішної дійсності та казкового збагачення наближених до псевдомонарха і байдужих до української справи нуворипів.

Тому В. Зеленському необхідно кардинально коригувати стиль і методи керівництва, кадрову політику та ставлення до народних мас. А не плести мереживо конспірологічних сценаріїв для забезпечення досить сумнівного другого терміну президентської каденції. Інакше критична втома караулу достроково позбавить його президентських повноважень. ■

ПЛАНІВ ГРОМАДДЯ

Для порятунку або тиску

Навіщо владі потрібне Бюро економічної безпеки

Віктор АВДЄЄНКО
(Інтернет-видання «Апостроф»)

В Україні створено Бюро економічної безпеки, до якого відійшли повноваження силових органів, що стосуються боротьби з економічними злочинами. На прийнятті цього закону наполягали наші західні партнери, включаючи МВФ і ЄС. Однак благі наміри у вітчизняних реаліях, як завжди, можуть привести зовсім не до тих результатів, які планувалися спочатку.

Раніше розслідування економічних злочинів перебувало в компетенції МВС, податкової міліції та Служби безпеки України, що часто виливалося в банальне «кошмарення» бізнесу з обов'язковими «маски-шоу».

Західні партнери України неодноразово вказували на цю проблему, і створення органу з розслідування економічних злочинів стало однією з умов надання нашій країні фінансової допомоги з боку Міжнародного валютного фонду і Європейського Союзу.

Нічого особистого — тільки бізнес

Верховна Рада ухвалила Закон «Про Бюро економічної безпеки України» ще 28 січня, але президент Володимир Зеленський не поспішав з його підписанням. Офіс глави держави повідомив про те, що президент поставив свій автограф під документом 22 березня. І, нарешті, 25 березня 2021 року закон про Бюро економічної безпеки набув чинності.

До повноважень Бюро економічної безпеки належать: виявлення зон ризиків у сфері економіки; оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, напрацювання способів їхньої мінімізації та усунення; надання пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів із питань усунення

передумов для створення схем протиправної діяльності у сфері економіки; забезпечення економічної безпеки держави шляхом запобігання, виявлення, припинення, розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави; збирання та аналіз інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, та визначення способів запобігання їхньому виникненню в майбутньому; планування заходів у сфері протидії кримінальним правопорушенням; виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги; складання аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів із метою підвищення

ефективності ухвалення ними управлінських рішень щодо регулювання відносин у сфері економіки.

Директора Бюро призначатимуть на посаду терміном на п'ять років за результатами відкритого конкурсу. Кандидатів відбиратиме конкурсна комісія, до якої увійдуть по три представники від Ради національної безпеки і оборони, Верховної Ради та Кабінету Міністрів. Очолювати Бюро два терміни поспіль заборонено.

Треба додати, що за діяльністю Бюро стежитиме Рада громадського контролю, яка надаватиме свої висновки.

А в іншому... все добре

Але за цей час не була створена відповідна нормативно-пра-

Фото з сайту apostrophe.ua.

вова основа діяльності Бюро.

За вказаний період: не були представлені на розгляд Верховної Ради пропозиції про внесення змін до державного бюджету на поточний рік щодо передбачення видатків, необхідних для утворення та діяльності Бюро економічної безпеки України, зокрема видатків для забезпечення Бюро та його територіальних управлінь адміністративними будинками, транспортними засобами, засобами зв'язку і матеріально-технічного забезпечення, спеціальною технікою оперативно-технічних підрозділів, іншим майном; не був проведений аудит матеріально-технічних ресурсів, озброєння та спеціальних засобів Державної фіскальної служби України, частина повноважень якої перейде до новоствореного Бюро; не були передані матеріально-технічні ресурси, озброєння та спеціальні засоби до Бюро економічної безпеки України; не була сформована конкурсна комісія

з призначення директора Бюро; не були утворені територіальні управління Бюро; не була сформована Рада громадського контролю при Бюро; не була визначена підслідність Бюро; не була затверджена його гранична чисельність; не були встановлені умови оплати праці працівників Бюро.

Сам собі проблема

Це більше технічні питання, вони важливі, але їх можна рано чи пізно вирішити. Проте є й інші застереження. Деякі з них випливають з самого закону. Йдеться про строки. Зокрема, через закриття до 25 червня 2021 року оперативно-розшукових справ, що перебувають в оперативних підрозділах податкової міліції, держава ризикує втратити мільярди гривень.

Дія заборони введення оперативно-розшукових справ оперативними підрозділами податкової міліції з 25 березня 2021 року унеможливіло опера-

тивний пошук, фіксацію фактичних даних про протиправні діяння та протидію ним.

Оскільки частину своїх повноважень Бюро перебирає від Державної фіскальної служби, у разі звільнення з державної служби тисяч висококваліфікованих фахівців ДФС та за відсутності заходів з їх працевлаштування, багато з них можуть долучитися до лав організованої злочинності і там доводити свій професіоналізм, діючи проти інтересів держави.

Це не кажучи про те, що змінами до низки законів, зокрема до закону про національну безпеку, зруйновано систему боротьби з оргзлочинністю. Через це можна очікувати подальшу «тінізацію» економіки.

Маски-шоу продовжують

А розслідувати насправді є що. Так, за даними тимчасової слідчої комісії Верховної Ради з розслідування фактів можливих корупційних дій державних посадовців, обсяги «скруток» ПДВ складають близько 2,5 мільярда гривень щомісяця. Також встановлено, що лише у 2019-2020 роках суб'єктами господарювання було сформовано та використано фіктивного ПДВ на суму щонайменше 49,219 мільярда гривень.

Але найбільший ризик полягає в тому, що підпорядковане Кабінету Міністрів Бюро економічної безпеки легко може перетворитися в ще один «ручний» правоохоронний орган для тиску на бізнес. Проте в уряді та парламенті ще є час виправити помилки. Хоча він невблаганно спливає. ■

Юрій ГНАТКЕВИЧ,
народний депутат України трьох
скликань

Після відновлення 30 років тому незалежності України українські патріоти у Верховній Раді й поза нею вважали, що Україна має будуватися як українська національна держава. Такою, наприклад, як є нині Польща. Там живе декілька груп різних етносів: євреї, німці, чехи. Там є чимало українців, але Польща є державою поляків, як Франція є державою французів, Німеччина є державою німців, а Чехія є державою чехів. Проте не так в Україні сталося, як нам бажалося, бо на заваді стала етнічна та мовна ситуація на сході України, насамперед на Донбасі.

Кучму з Табачником привів до влади Донбас

Верховна Рада, яка проголосила Незалежність України, укоротила собі віку на один рік. Депутатів налякали страйки вчителів і шахтарів Донбасу. Самі вчителі не могли на таке наважитися. До цього їх та шахтарів мусив хтось спонукати та оплачувати їхні поїздки до Києва. Звичайно, це була робота донецької влади. Що ж її не влаштувало у самостійній Україні?

Найголоснішу донецьку скрипку у Верховній Раді грав секретар парткому донецької шахти імені «50-ліття Советської України» Александр Чародеев. Йому не подобалося, що президент Л. Кравчук призначив у всіх регіонах України відповідальними за гуманітарну політику представників Народного руху. Роздратовано Чародеев та його спільники з донецької депутації реагували на призначення відповідальним за виховну роботу в українській армії Володимира Муляви, який став нагадувати українським офіцерам, що вони служать не в російському, а в українському війську.

Завданням донецької номенклатурної, фінансової і кримінальної еліт була не тільки відставка Верховної Ради, в якій впливову роль грала наповнена рухівцями фракція «Народна рада». Їхньою метою було усунення «западенця» Кравчука.

Увечері 10 липня 1994 р. Києвом поповзла чутка, що, згідно з даними, які вже надійшли від обласних виборчих комісій, Леонід Кравчук перемагає Леоніда Кучму в другому турі президентських виборів. Правда, тоді ще не надійшли результати виборів із Донецька. Вранці 11 липня було оголошено, що на протокол із Донецька досі чекають. Його чекали майже три доби, після чого було оголошено, що Кучма переміг Кравчука на один мільйон дев'яносто тисяч голосів. Доречно нагадати, що на Донеччині було зареєстровано понад 3 мільйони виборців.

Восени 2009 р. у рамках президентської кампанії Юлії Тимошенко я зустрівся з Леонідом Кравчуком у м. Дубно. Я відповідав за це місто від фракції БЮТ, а Леонід Макарович був довіреною особою Тимошенко. Між нами відбувся діалог:

— Леоніде Макаровичу! 11 і 12 липня 1994 року Ви здогадувалися, що в Донецькій області творяться проти Вас фальсифікації?

— Я не здогадувався. Я про це знав. Мені дзвонили і розповідали, що там міняють

■ ГАРЯЧА ТЕМА

На Східному фронті без змін?

Коли Донбас зможе стати справді українським

урни, переписують протоколи.

— Чому ж Ви мовчали? Чому не звернулися до донецької влади?

— Так сама донецька влада це робила.

Отже, Кучму з Табачником привів до влади Донбас. Табачник круто поміняв вектор національної політики, змінивши курс з побудови української національної держави на продовження зросійщення українців. З його «подачі» було звільнено з їхніх посад В. Муляву та інших «українізаторів» України. Табачник вписав в інавгураційну промову Кучми обіцянку зробити російську мову другою державною. Ось і маємо нині не національну, а якусь дивну національно-гермафродитну державу.

Спочила партія регіонів

Леонід Кучма розтринькав майже всю державну власність, заклавши підвалини нинішньої олігархічної системи. А згодом Донбас «подарував» Україні Партію регіонів, найбагатшого олігарха Ріната Ахметова і президента Януковича. Після Кучми кожні вибори перетворювалися на холодну війну: хто кого перемаже — Донбас Україну чи Україна Донбас. Донецька влада йшла на все: малювала Юценка в есесівській формі, мапу України там ділили на кілька етнічних зон, організували по всій Україні «каруселі», довели на Донбас показник голосування за Партію регіонів і за Януковича до 99%. Скориставшись розбратом у національно-патріотичному середовищі, «донецьким» вдалося осідлати і Верховну Раду, і президентський трон.

Партія регіонів заблокувала наше ПДЧ у НАТО, продовжила термін дислокації російського флоту в Севастополі та

«Путін мріє, що Донбас забезпечить перемогу на парламентських і президентських виборах проросійських сил».

відкрила шляхи для російської мови законом Ківалова — Колісниченка. Донецький олігарх Рінат Ахметов заснував телевізійний канал із претезійною назвою «Україна», зміст якого засвідчував українцям, що ніщо українське їм не потрібне: ні мова, ні церква, ні правда історич.

Президент Янукович вчинив тихий державний переворот. Він призначив на всі відповідальні за безпеку держави пости осіб, пов'язаних із Росією та її спецслужбами. Ішлося про оборонне відомство, про Службу безпеки, про зовнішню розвідку, про освіту та телебачення. Янукович затіяв перерозподіл на користь «донецьких» раніше приватизованих підприємств. Він заблокував наш вступ до ЄС. А коли він утік у Росію, мрія донецьких еліт про те, аби верховодити в Україні, зазнала краху, після чого вони взялися за зброю.

Донбас — це Україна.
Фото з сайту glavcom.ua.

Проблема Донбасу почалася не у 2014 р. Вона була закладена масовими переселеннями з російської та інших частин СРСР. Путін маніпулятивно весь час перекоңує, що те, що відбувається уже сім(!) років на Донбасі, є внутрішнім українським конфліктом. А насправді це розв'язана ним воєнна агресія. Малоімовірно, що Донбас вдасться повернути в Україну, принаймні у короткій перспективі. Мінські переговори зайшли в глухий кут, з якого виходу ніколи не буде видно, бо те, що коїться на Донбасі, носить не соціальний, не класовий і не регіональний, а гострий етнічний характер.

Так, Донбас — це споконвічна українська земля. Але там за майже чотири століт-

вим статусом, то він збудувати українську Україну як не дав, так і не дасть.

Путін Донбасом розхитусь Україну

Путін не такий дурний, щоб повернути нам Донбас не на його умовах. Зруйнований, розкрадений і замінований Донбас Путіну не потрібен. Але він не хотів би пустити його у вільне плавання. Повернення Донбасу, якщо воно «з ласки» Путіна сталося б, матиме за мету його особливий статус із можливістю розхитування України зсередини, наповнення Верховної Ради моторолами, гівами і захарченками. Путін мріє, що Донбас забезпечить перемогу на парламентських і президентських виборах проросійських сил.

Олексій Резніков, якому президент доручив перейматися проблемами реінтеграції Донбасу, підрахував, що лише на розмінування Донбасу піде 30 років, а на відновлення його економіки буде потрібно щонайменше 25 мільярдів доларів. На ментально-етнічну реінтеграцію Донбасу О. Резніков відводить 20 років. Досвід активістів Просвітницького центру національного відродження ім. Євгена Чикаленка нам підказує, що зробити українців із малоросів, манкуртів і національних покрусів протягом одного покоління неможливо. Тому своє головне завдання у Москві передовсім бачать у ліквідації української нації, принаймні на значній частині України.

Те, що їм не вдалося досягти масовими виселеннями українців до Сибіру, голодомором, розстрілом цвіту нашої нації на Соловках і в Биківні, те вони намагаються зробити шляхом насаджування українцям російської мови замість української. А коли мова зникає, разом із нею зникає нація, а отже, не виникає проблема її державності. Дон-

бас тут є доброю наочністю. Якщо таке розуміють у Москві, то чому цього досі не розуміють у Києві? Чому майже всі наші президенти не зверталися до українців, аби вони не цуралися своєї національної мови? Адже незалежній від Москви Україні минає вже 30 років, а майже половина українців продовжують «штокать» і «какать».

Нинішній президент виріс в оточенні, де ніхто українською мовою не спілкувався. Але він інколи чув мову з радіо, телебачення, на вокзалах, базарах тощо. Він вивчав українську літературу в школі. Українська лексика закарбовувалася у його нейронних структурах. В Україні немає «рускоязычного населення» у повному сенсі слова, бо немає людей, які б не володіли українською мовою пасивно. Жоден чоловік у нашій державі не слухав Верховну Раду та президента чи дивиться футбольні матчі з перекладачем або словником.

Ставши президентом, В. Зеленський швидко перейшов на активний рівень володіння українською. Як колишній багаторічний завідувачий кафедрою іноземних мов стверджую, що в оволодінні будь-якою мовою вирішальну роль відіграє мотивація. Президент мав створити мотиви до активного оволодіння українською мовою для всіх чиновників України. Це доречно було зробити його підтримкою Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Адже у нас часто діє не сам закон, а потрібна ще вказівка зверху його виконувати. Дати таку вказівку В. Зеленський не захотів. І дарма: бо якщо Україна не будуватиметься як національна українська держава з національним патріотизмом та національною відповідальністю українців, нам ні агресора не прогнати, ні корупцію не здолати. ■

Наталія ОСИПЧУК

День Героїв на честь українських воєнків-борців за волю України відзначають у травні. Коли виникла ця традиція і як вона іде до загалу українців?

Біля могил запалювали смолоскипи

Ідея свята Героїв виникла у середовищі українських націоналістів — необхідно було відродити серед українців героїчний дух минулих поколінь: лицарів Київської Русі, козаків, Січових стрільців, воєнків армії УНР, УПА і діячів ОУН. У 1941 році Другий великий збір Організації українських націоналістів постановив щороку, 23 травня, святкувати День Героїв. Героїчне і трагічне — таким є цей день, адже саме 23 травня 1938 року в Роттердамі було вбито провідника ОУН Євгена Коновальця. Під час зборів наголошувалося, що «саме у травні пішли з життя кращі сини України ХХ століття: Микола Міхновський, Симон Петлюра, Євген Коновалець».

Цього дня члени та юнацтво ОУН організовували так звані сходи — святкові зібрання. Кімнату, в якій відбувалися ці заходи, прикрашали прапорами та портретами Миколи Міхновського, Євгена Коновальця, Симона Петлюри (вбито у Парижі 25 травня 1926 р.). Членство юнацтва ОУН вшановувало пам'ять героїв хвилиною мовчання, вголосували промови та складали присягу нові члени організації. Такі сходи тривали до півгодини. Обов'язково збиралися біля могил місцевих героїв, співали Гімн України, марш «Зродились ми великої години».

В «Інструкції ОУН у справі святкування 23 травня» йшлося про організаційні моменти святкування Дня Героїв. У всіх церквах мали дзвонити дзвони, біля могил запалювали смолоскипи, «які мали горіти всю ніч». Цей день був особливим у середовищі української діаспори, яка вшановувала тяглість української військової традиції та героїзм воїнів, починаючи від часів Давньої Русі, козаччини й аж до двадцятого століття.

Пам'ять про полеглих героїв УНР, ОУН та УПА зберігалася українцями, які волею долі опинилися за межами рідної землі. «Без минулого немає майбутнього», — ця теза була провідною, коли йшлося про вшанування пам'яті полеглих героїв. «Тільки Українська Самостійна Соборна Держава, яку можемо здобути революційною боротьбою українського народу, поруч революційної боротьби всіх поневолених Москвою народів, буде запорукою кращого майбутнього», — йшлося у газеті «Зов Крови» за травень 1947 року, яку видавав Крайовий провід ОУН.

«Убив ворог наших вождів, але вбив тільки тіло, бо дух їх живе з нами. З тої крові зродилися нові лави Героїв, які завзято мстять за минуле і борються за краще майбутнє», — повідомлялося у часописі «Пробоем» за травень 1948 року.

Відзначення Дня Героїв його ініціатори вбачали і в освіті, яка мала стати засобом до «перевиховання цілого українського народу в дусі власних традицій української історії». Особливо чітко наголошувалося на боротьбі за власний інформативний простір — «усунення чужих розкладових впливів». Як бачимо, ця теза лишається актуальною в наш час.

■ ГЕРОЯМ — СЛАВА!

Зродились ми великої години

У травні пішли з життя кращі сини України ХХ століття: Микола Міхновський, Симон Петлюра, Євген Коновалець

«Щоб нація могла жити...»

У тексті промови до Дня Героїв, написаному 1942 року, наголошувалося: «Боротьба за українську державність не припинялася. 1920 рік цей, що в ньому героїчний змаг українських армій знайшов свій трагічний фінал, був роком народження нової армії, що під назвою Української Військової Організації взяла на себе велике і відповідальне завдання: здійснити заповіт тих, кому воєцька смерть не дозволила закінчити їх великого діла... Багато їх сьогодні між нами немає. Не стало... й команданта-вождя. Впав у дні 23 травня 1938 року, розшарпаний ворожою бомбою в далекому голландському Роттердамі. І якраз роковини його смерті стали для нас тим днем, що в ньому вшануємо пам'ять усіх Героїв Української Народної Революції... Щоб нація могла жити, мусять найкращі її сини помирати».

Ім'я Миколи Міхновського посідає гідне місце серед тих, кого вшануємо цього урочистого дня. Народився Микола Міхновський 31 березня 1873 року на Полтавщині у родині священника. Навчаючись на юридичному факультеті Київського університету Св. Володимира, Микола Міхновський увійшов до таємної політичної організації «Братство тарасівців». «Нашому поколінню належить створити українську національну ідеологію для боротьби за визволення нації і для створення своєї держави», — так окреслив «Кредо...» Микола Міхновський. Усе свідоме життя він

сього на той момент був важким, він відчував, що фатальний кінець не за горами. «Ворожі до українства численні елементи й свої ж таки обивателі-малороси, скептично байдужі до національних прагнень українського народу, створювали те глинясто-болотисте тло, на якому не знаходили ґрунту вияви міцної національної енергії», — так описав київські місяці життя Миколи Міхновського його колега по педагогічному технікуму Микола Марченко. 3 травня 1924 року Миколу Міхновського знайшли повішеним у саду садиби його друга Володимира Шемета. «Ніж вони мене, краще я сам себе», — йшлося у передсмертній записці.

«Масмо бути творцями історії...»

«Справа здобуття української держави — це справа цілої нації української, а не якогось класу чи партії», — ці слова належать голові Українського генерального військового комітету, голові Директорії УНР та головному отаману Військ і Флоту УНР Симону Петлюрі. Він народився 22 травня 1879 року в Полтаві, присвятивши своє життя боротьбі за самостійну Україну. Після революції, на еміграції, очолив Державний центр УНР в екзилі; протидіє більшовикам на міжнародній арені, намагається зберегти українські державні установи та військо; прагне об'єднати українську еміграцію задля продовження боротьби та заручитися підтримкою західних урядів.

«Сьогодні, в час найдикішого шалу та наступу ворога на все, що українське, треба нам скріпити свої моральні сили, треба дати відчутти ворогові, що український народ не дасть зіпхнути себе до ролі раба».

пов'язав із революційною боротьбою. Для новоствореної Революційної української партії (РУП) написав програму «Самостійна Україна».

«Над нами висить чорний стяг, а на ньому написано: смерть політична, смерть національна, смерть культурна для української нації! — йшлося у програмі, яка вийшла брошурою 1900 року у Львові. — Навпаки логіці подій, ми виписали на прапорі: одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір карпатських аж по кавказькі».

Микола Міхновський одним із перших почав відстоювати ідею формування власних збройних сил. На початку Української революції 1917—1921 років Міхновський заснував Український військовий клуб імені Павла Полуботка, став одним з організаторів 1-го Українського полку ім. Б. Хмельницького. Після встановлення більшовицької влади Микола Міхновський деякий час жив на Кубані, до Києва повернувся у 1924 році; його одразу заарештували органи ГПУ.

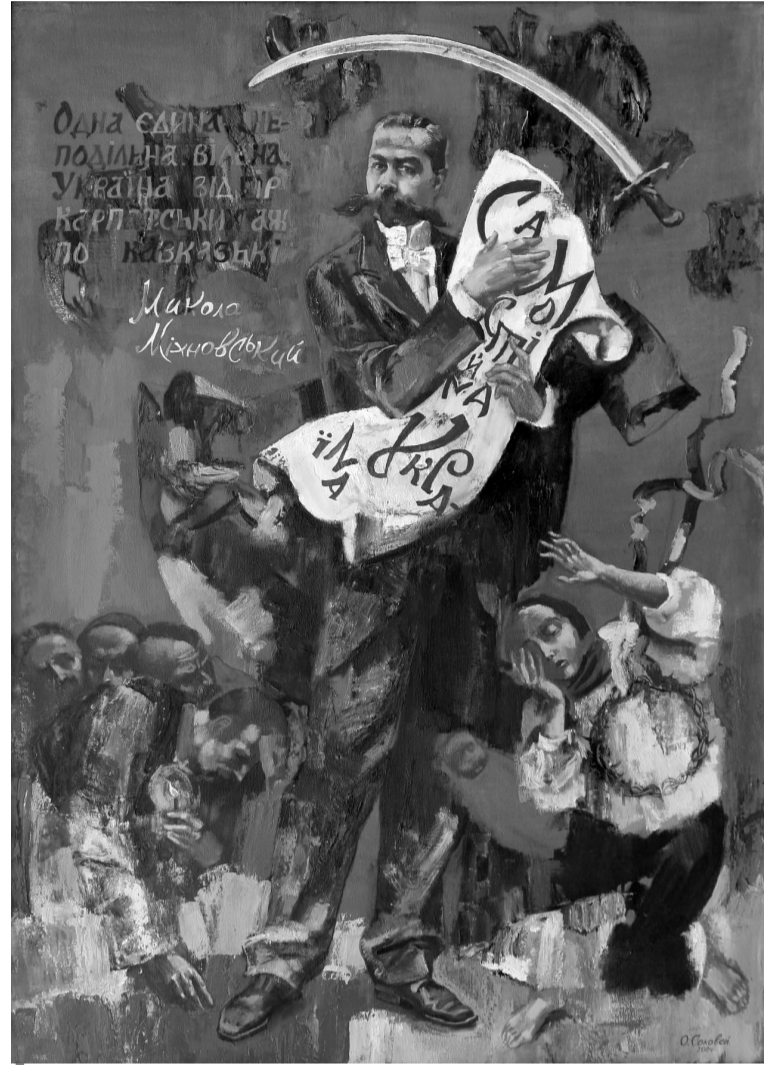
Психологічний стан Міхнов-

ського на той момент був важким, він відчував, що фатальний кінець не за горами.

Золотими літерами в книгу буття вписано й ім'я Євгена Коновальця, який створив і очолив одну з боєздатних частин армії УНР — формуцію Січових стрільців. Саме Січові стрільці відіграли вирішальну роль і під час січневого більшовицького заколоту в Києві 1918 року, і під час антигетьманського виступу Директорії, і під час боїв 1919 року.

Євген Коновалець народився 14 червня 1890 року в Зашкві на Львівщині у вчительській родині. Був серед найкращих учнів академічної гімназії у Львові. У 30 років очолив підпільну Українську військову організацію, яка продовжила боротьбу за Українську державу. УВО мобілізувала українські сили на еміграції, дала поштовх для пошуку нових шляхів утвердження української ідеї.

У 38 років його авторитет і організаторські здібності стали запорукою для створення Організації українських націоналістів, яка об'єднала галичан та наддніпрянців і стала найуспішнішою організацією, яка змінила

Олесь Соловей. «Микола Міхновський» (2004., полотно, олія. 110x80).

хід історії. Сам Євген Коновалець об'єднав кілька поколінь борців за незалежність України: тих, хто боровся в 1917—1921 роках, з тими, хто долучився до боротьби у 1940-х.

Євгена Коновальця вбито радянським агентом у нідерландському місті Роттердам 23 травня 1938 року.

У вирі боротьби

«Романтики й ідеалісти, а не люди з холодним розрахунком здійснюють революції, рятують народи і створюють нації», — пише упорядник видання «День Героїв» Володимир Половський. Пам'ятати про загиблих героїв, продовжити їхню справу закликав і Марко Боєслав (Михайло Дяченко) — член Української головної визвольної ради, крайовий провідник пропаганди ОУН, редактор підпільного журналу «Чорний ліс».

На початку 1945 року Марко Боєслав працював в обласному відділі пропаганди ОУН. Одночасно редагував підпільний часопис «Шлях Перемоги», що почав виходити 1 травня 1945 року. Саме в цій газеті вперше з'явилися його вірші під псевдонімом Марко Боєслав, що уособлював героїчний тогочасний дух. Під зоряним небом Чорного лісу поет писав вірші для підтримання бойового духу повстанців: «Не зломив нас, жорстокий кате// У наступ, друзі! На пробій!». Незламна мужність і віра в перемогу звучить у марші «Чорного лісу»: «Ми смілі воїни, суворі// Нам батько-гнів, а мати — месьт// Брати ми грому і просторів// Борці за волю, славу й честь». Блискучий публіцист, Марко

Боєслав став автором публікацій, які у тривожний час кликали до боротьби, підтримували бойовий дух побратимів.

«З гордим чолом у вир боротьби» — так називається одна з публікацій Марка Боєслава, що побачила світ у підпільному журналі «Чорний ліс». Найбільше публіцисту болить те, що частина українців стала на шлях зради, не пішла революційним шляхом. «Українська молоде! Хай об'єднує тебе навки братня любов і національна солідарність, — звучить полум'яне слово Марка Боєслава. — Ставай на шлях боротьби за волю, славу і честь України!»

«Сьогодні, в час найдикішого шалу та наступу ворога на все, що українське, треба нам скріпити свої моральні сили, треба дати відчутти ворогові, що український народ не дасть зіпхнути себе до ролі раба. Де ж шукати нам цих моральних сил? Моральні сили та запал до боротьби знайдемо в любові й пошані до оцих могутніх свідків українського героїзму та боротьби. Шануючи могили борців, ми шануємо самих борців. Могили героїв — це святі символи безсмертності українського народу. Не може бути смерті нації там, де є могили борців», — ці слова з публікації «За культ героїв» Марка Боєслава не втратили актуальності в наш час. Як потрібен нам сьогодні День Героїв, який перетворює народ на націю, гартує його дух... Визвольна боротьба продовжується й сьогодні, в час московсько-української війни. Тож шукаймо духовну міць в собі, бо лише волелюбна нація живе й пермагає. ■

ВШАНУВАННЯ

Гетьман повернеться на коні

Історики та громадськість ініціюють спорудження у столиці пам'ятника Павлу Скоропадському

Ліна ТЕСЛЕНКО

У 2023 році, 15 травня, виповниться 150 років від дня народження останнього українського гетьмана Павла Скоропадського. Щоб гідно відзначити цю дату, Міжнародний благодійний фонд «Україна Павла Скоропадського» ініціював спорудження у столиці пам'ятника цій видатній постаті українського державотворення. Ідею підтримали науковці та громадськість. Під час «круглого столу» «Місце гетьмана Павла Скоропадського в історичній пам'яті українського народу», що відбувся у столичному Музеї гетьманства минулого тижня, було ухвалено резолюцію з відповідним клопотанням до Українського інституту національної пам'яті.

«Кілька років тому ми прийшли до старшокласників однієї з київських шкіл і запитали: «Хто такий Павло Скоропадський?». Ніхто не знав, — згадує Володимир Макарчиків, очільник фонду «Україна Павла Скоропадського». — Саме тому робота нашої організації спрямована на те, щоб підростаюче покоління не тільки знало, хто це, а й щоб діти розуміли, що живуть у державі Скоропадського, Мазепи та інших українських гетьманів, які творили і берегли для них цю державу».

Непересічний і належним чином не пошанований

«Якщо говорити про тему нашого зібрання — місце гетьмана Павла Скоропадського в нашій історичній пам'яті, то хочу сказати таке. Коли радянська влада вже остаточно запанувала в Україні, вона оголосила амністію для своїх ідейних ворогів, — каже відомий історик Георгій Папакін, автор перших наукових праць про гетьмана. — Але більшовики зробили три винятки, назвали три постаті, які ніколи не будуть амністовані. Це Павло Скоропадський, Нестор Махно і Симон Петлюра. Це, вважаю, якраз і є позначення того місця, яке Павло Скоропадський посідає в пам'яті українського народу. Це місце дійсно непересічне і належним чином досі не пошановане».

Історики нагадують, що в Києві є лише меморіальна дошка на вулиці Інститутській, 20/8 як згадка про те, що на тому місці стояв будинок, у якому 1918 року містилася резиденція гетьмана Скоропадського. Сам будинок, на жаль, не зберігся. Також у центрі столиці є вулиця імені гетьмана, але це навіть вулицею повноцінно важко назвати, швидше — невеликий проїзд завдовжки метрів сто. Саме тому є ідея ініціювати в Києві найменування площі на честь гетьмана.

Загалом до ювілею перелік меморіальних місць, пов'язаних із Павлом Скоропадським, планують розширити. Окрім пам'ятника, це має бути ще й меморіальна дошка на мурі «Софії Київської», яка розповідатиме про те, що саме в цьому соборі в 1918 році було освячено на гетьманство Скоропадського, а на Софійському майдані тоді відслужили урочистий молебень. Вже отримано необхідні дозволи від органів влади та заповідника, наразі готують документи на узгодження до ЮНЕСКО, під охороною якого перебуває пам'ятка.

Також меморіальний знак планують встановити на місці, де колись стояв знаменитий цирк Крутікова. Саме в цій найбільшій на той час глядацькій залі Києва відбувся доленосний Хліборобський конгрес, на якому було обрано гетьманом України Павла Скоропадського. Приміщення цирку, розташоване на теперішній вулиці Городецького, неподалік Хрещатика, було знищено в 1941 році диверсійними загонами НКВС.

Ювілей дає нам шанс

Щодо майбутнього пам'ятника, то його пропонують встановити на перетині вулиць Інститутської та Липської, де колись стояло погруддя Мануїльського, тепер уже декомунізованого. Неподалік звідси жив і працював у буремному 1918-му Павло Петрович.

Але науковці наголошують: важливо, щоб це не було банальне погруддя, а дійсно достойний гетьмана монумент. Історики сходяться на думці, що композиція має бути кінною. Скоропадський закінчив елітний пажеський корпус і міг обрати будь-який рід військ, але обрав кавалерію, керував кінною гвардією, отже, цілком логічно буде бачити гетьмана верхи, вважають історики.

Надмогильна плита Петра Скоропадського в родинній усипальниці на Сумщині.
Фото автора.

Сьогодні в Музеї гетьманства діє окремих зал, присвячений гетьману. «А коли 28 років тому було створено музей, — згадує його директорка Галина Ярова, — ми не мали нічого, окрім фотознімків. Пригадую, як запросила до нас Олену Отт-Скоропадську, доньку гетьмана, котра приїхала зі Швейцарії. Вона прийшла, побачила цю бідненьку експозицію — якихось вісім вітрин із наклеєними фото — і все зрозуміла. Наступного року вона приїхала до нас уже з подарунками. І потім щоразу, коли відвідувала Україну, привозила нам нові експонати. Завдяки цьому ми сьогодні маємо

Онуки Скоропадського ніколи не були в Україні, а нам, власне, й нема куди їх запросити, нема чим похизуватися, аби вони побачили: Україна шанує їхній рід.

мо вишиті сорочки та плахти Єлизавети й Оленки Скоропадських, люльку для куріння гетьманича Данила, книги, світлин, листи та багато інших раритетів».

Після смерті пані Оленки в 2014 році співпраця з родиною Скоропадських обірвалася. Її доньки ніколи не були в Україні, а нам, власне, окрім цього залу в Музеї гетьманства, й нема куди їх запросити, нема чим похизуватися, аби вони побачили: Україна шанує їхній рід. Саме майбутній ювілей дає нам шанс змінити це.

«Питання серця»

Заручитися підтримкою наукового товариства до Києва приїхали очільник Шосткинської ОТГ Микола Нога та голова місцевого підрозділу Українського товариства охорони пам'яток історії та культури Олена Чанцева-Коваленко. Шосткинці вже тривалий час намагаються відродити Гамаліївський Свято-Харлампіївський монастир, який є духовною перлиною Державного історико-архітектурного заповідника «Державотворці Сіверщини».

Про монастир, на території якого довгий час діяла виправна колонія, «УМ» писала в номері від 27 січня 2021 року. Саме там розташована єдина в Україні усипальниця двох гілок родини Скоропадських — гетьмана Івана Скоропадського (1646—1722) та Павла Скоропадського

Зал Павла Скоропадського в Музеї гетьманства.
Фото Олени ЧАНЦЕВОЇ-КОВАЛЕНКО.

кого (1873—1945). До речі, «молодший» гетьман доводиться «старшому» внучатим племінником — веде свій рід від рідного брата Івана Скоропадського — Василя. Саме в Гамаліївці знайшов свій останній спочинок сам Іван Скоропадський, його дружина Анастасія та їхня донька Уляна. Наприкінці XIX століття тут поховують і рідних останнього українського гетьмана Павла Скоропадського — його батька Петра, матір Марію, сестру Єлизавету та брата Михайла. Олена Отт-Скоропадська в одному зі своїх інтерв'ю згадувала, що її батьки, ще коли жили в Україні, щороку приїздили в Гамаліївку, щоб відслужити панахиду за рідними.

«Ми шануємо пам'ять прадавнього роду, — каже очільник Шосткинсь-

тимчасово, немає навіть технічних можливостей — найвища пожежна драбина Шостки туди не дістає. Тож кожен день зволікання — це подальша поступова руйнація пам'ятки. «Колонія порожня, ув'язнених нема, але щоб зайти туди, нам потрібно до Києва дзвонити, щоб дали дозвіл, — каже Микола Нога. — Територія заростає бур'янами. Якщо ми зволікатимемо ще три-чотири роки, то втрачимо пам'ятку. Ми й так уже втратили два роки після закриття колонії».

До процесу порятунку архітектурної перлини підключився і третій президент України Віктор Ющенко. «Символічно, що саме підпис Віктора Андрійовича в 2010 році розпочав процес припинення існування в святому місці виправної колонії, саме завдяки його указу в цьому місці — в церкві Святого Харлампія — вже лунає молитва, — каже Олена Чанцева-Коваленко. — І ми дуже вдячні пану президенту, що він знову допомагає нам зрушити цю справу з мертвої точки».

У квітні шосткинці та Віктор Ющенко вже мали зустріч із першим заступником міністра культури Ростиславом Карандеєвим. Третій президент запросив представника Мінкульту поїхати до Гамаліївки разом та все побачити на власні очі.

«Ми маємо за кордоном нащадків цієї славетної родини — онуків Павла Скоропадського, які жодного разу не були біля могил своїх предків, — каже в коментарі «УМ» Віктор Ющенко. — Але ми не можемо запросити їх на руїни. Для них Україна це — якась фата моргана, далека, невідома... І від того, що вони тут побачать, залежатиме подальша співпраця. Ми маємо впорядкувати поховання родини, показати, що до них та їхнього гетьманського роду в Україні ставляться з шаною, увагою та вдячністю. Тільки тоді матимемо зацікавленість і плідну співпрацю з ними. Ми змогли налагодити таку роботу в Батурині з нащадком гетьмана Розумовського — Грегором Розумовським. Родина гетьмана присутня на фестивалях, виставках, важливих заходах заповідника. Так має бути й зі Скоропадськими».

Як стало відомо «УМ», Віктор Ющенко підтримує також спорудження пам'ятника Павлу Скоропадському. «Мені соромно, що в Києві гетьмана досі не вшановано. І це не є питання грошей, це скоріше питання серця. Бо Скоропадський — це людина, яка вершила у 20-х роках минулого століття нашу державність. Стільки хорошого створив цей гетьман, а в нас навіть пам'яті про нього немає!». ■

Ігор ВІТОВИЧ

■ ТИРАНІЇ

Серйозний «зальот» бацьки

Щоб заарештувати опозиційного журналіста, Лукашенко вдався до акту міжнародного повітряного тероризму

У Мінську затримали опозиційного білоруського журналіста Романа Протасевича, колишнього редактора головного опозиційного телеграм-канала Білорусі NEXTA, а нині редактора телеграм-канала «Білорусь головного мозку». Це сталося після того, як влада Білорусі у неділю, 23 травня, примусово посадила літак, яким він летів з Афін до Вільнюса. Білоруський телеграм-канал «Пул першого» підтвердив, що рішення про посадку літака в Мінську ухвалив особисто правитель Білорусі Олександр Лукашенко. Також за його дорученням для супроводу пасажирського літака в небо було піднято винищувач МіГ-29. Цей випадок став красномовною ілюстрацією до українських реалій: адже торік, коли провалилася операція із затримання «вагнерівців», деякі «специ» стверджували, що посадити літак міжнародного рейсу в третій країні неможливо. Усе можливо — і «Лука» це довів.

Журналісту загрожує смертна кара

Літак компанії Ryanair, на якому летів 26-річний Протасевич, здійснив аварійну посадку в Національному аеропорту Мінська після того, як білоруські диспетчери повідомили пілотам, що на борту повітряної машини закладено бомбу. На цей час літак уже залишав повітряний простір Білорусі і наближався до кордону з Литвою. «Для переконання» пілотів компанії Ryanair розвернути машину і приземлитися в Мінську їм було повідомлено, що машина буде збита в разі відмови виконати наказ. Для ще більшої переконливості з військового аеропорту в Барановичах на перехоплення літака відправили винищувач. Пілотам пасажирського літака не залишалося нічого іншого, як підкоритися.

Літак посадили та перевірили, але бомбу, як і варто було очікувати, не знайшли. Пасажирів, у тому числі Протасевича,

відправили на повторний огляд. Тоді опозиціонера і затримали. Ryanair — найбільший лоукост Європи — не літає до Білорусі, але літає у низку аеропортів України та Литви через Білорусь. На борту літака, який здійснював рейс з Афін до Вільнюса, було близько 170 пасажирів із 12 країн. Найбільше — громадян Литви (90 осіб), а також громадяни країн ЄС, Росії і Білорусі. Їх протримали в аеропорту Мінська близько семи годин, а потім дали дозвіл на виліт до Вільнюса. По прибутті літака пізнього вечора неділі до столиці Литви не дорухувалися ще однієї пасажирки — дівчини Романа Протасевича, яка теж перебувала на борту.

NEXTA зазначає, що в Білорусі Протасевичу загрожує смертна кара. Влада Білорусі неодноразово зверталася до Польщі, яка видала журналісту дозвіл на проживання, з вимогою видати журналіста, якого звинувачують у організації масових заворушень, розпалюванні соціальної ворожнечі, а також в екстремізмі та тероризмі. У сукупності ці звинувачення «тягнуть» на смертну кару, яка в Білорусі не скасована.

Опозиційні телеграм-канали у 2020 році стали рупорами та головними координаторами протестів, які вибухнули в Білорусі після президентських виборів 9 серпня та тривали понад пів року. Тому в Лукашенка до них особлива ненависть. У Білорусі останнім часом спостерігаються масштабні переслідування незалежних журналістів, що викликало критику «Репортерів без кордонів». Список затриманих у справі інформаційного порталу TUT.by зараз становить 15 осіб.

Роман Протасевич під час затримання в Мінську (березень 2017 року).

Не спускати «на гальмах»

Керівники Європейського Союзу вже висловили занепокоєння ситуацією та вимагають у Білорусі відпустити всіх пасажирів літака. Такі заклики вже зробили керівник європейської дипломатії Жозеп Боррель, президент Європейської Ради Шарль Мішель, глава Єврокомісії Урсула фон дер Ляйен. «Необхідна рішуча й згуртована відповідь європейців», — наполягає міністр закордонних справ Франції Жан-Ів Ле Дріан.

Надзвичайно різку заяву з приводу інциденту в твіттері оприлюднив президент Литви Гітанас Науседа. «Терміново вимагаю звільнити Романа Протасевича!» — заявив президент Литви, назвавши інцидент «безпрецедентною подією». «За цими огидними діями стоїть режим Лукашенка», — додав він, закликавши «союзників по НАТО і ЄС негайно відреагувати на загрозу, що виходить від білоруського режиму для міжнародної

цивільної авіації». Цю ситуацію Гітанас Науседа пообіцяв обговорити на саміті Євросоюзу, який проходить у Брюсселі 24-25 березня. Примусове приземлення літака Ryanair у Мінську є «серйозним і небезпечним інцидентом», що вимагає міжнародного розслідування, заявив генсек НАТО Єнс Столтенберг. «Білоруська влада повинна забезпечити безпеку повернення екіпажу та всіх пасажирів до Вільнюса», — додав він.

Кандидатка в президенти Білорусі на останніх виборах Світлана Тихановська заявила, що операція із затриманням Протасевича спланована білоруськими спецслужбами. «Режим поставив під загрозу безпеку пасажирів на борту і всієї цивільної авіації заради розправи над людиною, яка була редактором найбільш білоруських незалежних телеграм-каналів», — заявила вона. Тихановська зазначила, що її команда вже повідомила в офіс Ryanair і Міжна-

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Президенти Росії та Білорусі Володимир Путін і Олександр Лукашенко на цьому тижні зустрінуться в Сочі, про це повідомила РІА «Новості» в день інциденту з літаком. Певно, для обміну досвідом у повітряному тероризмі. Лукашенко планує третій за рік візит у Росію для переговорів із Путіним. В останній раз глави двох держав зустрілися 22 квітня в Москві.

родну організацію цивільної авіації (ІСАО), вимагаючи розслідування та найсуворіших заходів аж до виключення Білорусі з ІСАО». Від сьогодні жодна людина, яка здійснює політ над Білоруссю, не може бути впевненою у своїй безпеці. Адже режим зловживає правилами повітряного сполучення заради того, щоб захоплювати незгодних», — заявила Тихановська.

Прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький закликав ввести санкції проти Білорусі. «Санкції повинні стосуватися насамперед питань повітряного руху над територією Білорусі та заборони польотів для білоруських авіакомпаній. Наслідки також повинні нести особи, безпосередньо відповідальні за терористичні дії», — вважає прем'єр. Водночас Варшава вимагає від Мінська «негайного звільнення Романа Протасевича, а також незаконно затриманих Анжеліки Борис, Анжея Почубта (активістів Союзу поляків Білорусі. — Ред.) та інших польських і білоруських активістів».

Занепокоєння через цю ситуацію висловило МЗС України, яке назвало затримання журналіста Протасевича «черговою атакою на свободу слова з боку білоруської влади» і вимагає його звільнення. ■

Олег БОРОВСЬКИЙ

■ ТРАГЕДІЯ

Над прірвою у лісі

На канатній дорозі в Італії з висоти півтори тисячі метрів упала кабіна з людьми

Рятувальні роботи тривають, тож кількість жертв ще не остаточна.

роботу після локдауну 22 травня. При цьому в період із 2014 до 2016 року фунікулер повністю відремонтували, також було проведено ретельне технічне обслуговування. Власники дороги витратили на це 4 млн євро. Зазначається, що падіння кабіни на канатній дорозі Стреза—Мот-

тароне могло статися через проблеми з тросом, який обірвався в найвищій точці маршруту незадовго до прибуття на висоту 1491 м. Зазвичай кабінки цієї канатної дороги розраховані на 40 пасажирів, але через пандемічні обмеження вони тепер перевозять меншу кількість людей. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

21 загиблий під час китайського ультрамарафону

Забіг на 100 км стартував недалеко від міста Байїнь у північно-західній частині Китаю. В ході проведення, коли спортсмени подолали приблизно 30 кілометрів траси, відбулося різке погіршення погодних умов. На високогірному етапі ультрамарафону знизилася температура, на легко одягнених учасників забігу пішов град разом із поривами шквального вітру. В результаті 151 з 172 учасників ультрамарафону був евакуйований. 21 загинув від переохолодження. Восьмеро потрапили до шпиталів. Близько 50 учасників урятувалися лише завдяки тому, що знайшли в горах залишену хижку і переховалися в ній до прибуття рятувальників.

Ізраїль і ХАМАС домовилися про припинення вогню

Уряд Ізраїлю схвалив пропозицію Єгипту про двостороннє припинення вогню в палестинсько-ізраїльському конфлікті. «Кабінет із питань безпеки односторонньо прийняв рекомендацію всіх глав служб безпеки, начальника генштабу, глави ШАБАК, глави Моссаду і глави Ради національної безпеки прийняти єгипетську ініціативу про двостороннє припинення вогню, яка набуде чинності пізніше», — йдеться в повідомленні. У свою чергу «Рейтер» повідомляє, що представник ХАМАСу підтвердив взаємне припинення вогню з Ізраїлем з опівночі 21 трав-

ня. Обидві сторони конфлікту сприйняли домовленість про припинення вогню як власну перемогу. Глава Держдепу США Ентоні Блінкен заявив, що дводержавне рішення є єдиним способом вирішення палестинсько-ізраїльського конфлікту.

Пацієнтів з COVID-19 атакує «чорний грибок»

В Індії зафіксовано різке збільшення кількості рідкісних та потенційно смертельних інфекцій чорного грибка у пацієнтів із COVID-19, повідомили органи влади. Загалом на сьогодні діагностовано 8 848 випадків мукормікозу зі смертністю близько 50%. Щоб вирішити цю проблему, центральний уряд направив препарат під назвою «Амфотерицин В» до штатів, де зафіксовано випадки хвороби. Мукормікоз — рідкісне, але серйозне захворювання, спричинене природними грибами.

І хороша новина на цьому тлі: вакцини від COVID-19 компанії Pfizer/BioNTech та AstraZeneca «дуже ефективні» проти індійського штаму коронавірусу під назвою В.1.617.2, повідомила в неділю на підставі останніх досліджень Служба охорони здоров'я Англії (PHE). Вакцина Pfizer була на 88% ефективною проти індійського варіанта через два тижні після другої дози. Ступінь ефективності вакцини AstraZeneca становила 60 відсотків. Обидва ці показники відповідають рівню захисту, який вакцини гарантують проти британського варіанта. ■

На сайті канатної дороги повідомляється, що вона відновила

Олег ГАНСЬКИЙ

ТЕНДЕНЦІЇ

У тіні пандемії

Квола українська економіка гальмує свій розвиток не через фінансові, а частіше — через медичні фактори

Вихід української економіки з кризи, спричиненої пандемією «Ковід-19», уповільнюється. Вітчизняне Міністерство економіки погіршує прогноз зростання нашого ВВП, а експерти пояснюють: на перший план у цьому процесі виходять не традиційні чинники, на кшталт інвестиційного клімату, який у нашій державі традиційно залишається незадовільним, а нові виклики. Переважно медичні. Так, зволікання із вакцинуванням, яке в Україні практично зірване, має свою чітку вартість у відсотках та доларах.

Гірше, ніж сподівалися

Ситуація у нашій державі дещо погіршується, зокрема, економіка України зростає у дещо менших обсягах, ніж очікувалося раніше. Так Міністерство економіки оновило свій макропрогноз, у ньому погіршилися очікування щодо зростання реального ВВП у 2021 році з 4,6% до 4,1%, в 2022 році — з 4,3% до 3,8%. Цифри оприлюднив тепер уже експерт економіки Ігор Петрашко, відправлений у відставку добровільно-примусово, за наполяганням президента Володимира Зеленського, який, схоже, знайшов винних у своїх провалах.

«Наш оновлений макропрогноз, спрямований у різні органи і на якому буде також створена трирічна бюджетна декларація, — це зростання економіки на 4,1% в нинішньому році», — заявив Петрашко, додавши, що показник падіння економіки за підсумками січня—березня 2020 року виявився кращим за той, який очікувало міністерство: мінус 2% при очікуваних 3% падіння.

Петрашко також повідомив, що з квітня помітні позитивні тенденції, зокрема, в зростанні промислового виробництва і ВВП. Тож у цілому впродовж нинішнього року міністерство очікує зростання інфляції на 8,8% у порівнянні з 2020 роком.

Тим часом українські економічні експерти прогнозують: відновлення української економіки буде поступовим і залежатиме від цілої низки факторів. Наприклад, у нинішньому і наступному роках головну роль відіграватиме здатність країни вакцинувати населення і уникнути серйозних карантинних обмежень в умовах поширення нових, більш небезпечних, штамів коронавірусу.

ВВП і вакцинація

Зокрема аналітики інвесткомпанії ІСУ стверджують: прогрес вакцинації в Україні залишається дуже слабким, що істотно обмежує потенціал відновлення економіки. Однак світ вакцинується і відкривається швидше, ніж очікувалося раніше, і цим дає позитивні імпульси українській економіці. Тож, за базовим сценарієм аналітиків інвесткомпанії, зростання ВВП України в 2021 році буде дещо більшим, ніж прогнози Мінекономіки, і складе 5,2%, а в 2022 році очікується уповільнення зростання економіки до 3,8%.

Такий оптимізм, утім, пояснюється доволі просто. Адже, за словами експертів, такий сценарій базується на припущенні, що до кінця року 50% населення України буде вакциновано. Ситуація

Незадовільна діяльність МОЗ та «ковідний скептицизм» населення призводять до втрати ВВП.
Фото з сайту glavnoe.dp.ua.

ж у медичній сфері нашої держави залишається доволі важкою, що насамперед стосується темпів вакцинування. Вакцинація провалена, і це вже факт, який, як відомо, вилився у ще одну резонансну відставку — тепер уже експерта охорони здоров'я Максима Степанова. І Мінекономіки, треба розуміти, оцінює ситуацію з вакцинуванням від «Ковід-19» значно реалістичніше, ніж незалежні аналітики.

«При відсутності прискорення вакцинації відновлення буде більш повільним через додаткові карантинні обмеження», — повідомили в інвесткомпанії.

Другий сценарій, оптимістичний, передбачає досягнення 70% рівня вакцинації до кінця 2021 року. «Такий розвиток подій можливий, якщо Україна кардинально поліпшить поточні темпи вакцинації, наприклад, у разі успішної вакцинації населення в ЄС і переходу до допомоги своїм найближчим сусідам: Україні, Молдові та балканським державам», — вважають аналітики.

І пояснюють, чому така ймовірність є доволі високою. Адже — і це цілком об'єктивно — такі країни, як Польща та Чехія, вже сьогодні додатково потребують робочої сили для свого економічного зростання. А тому вони насамперед зацікавлені у зниженні рівня інфікування в Україні. «Якщо цей сценарій буде реалізовано, він дозволить уникнути посилення обмежень в четвертому кварталі 2021 року — першому кварталі 2022 року і забезпечити додатковий приріст ВВП на 1,5% у цих кварталах. Швидка вакцинація дозволить досягти зростання ВВП на 5,6% у 2021 і 4,1% в 2022 році», — стверджують експерти.

Несприятливий сценарій передбачає,

що Україна не зможе різко прискорити вакцинацію через нестачу вакцини та неготовність медичних закладів до інтенсифікації темпів роботи, а також високого числа відмов пацієнтів. У такому випадку країна досягне не більше 30% вакцинованих до кінця 2021 року. Це призведе до посилення обмежень у четвертому кварталі 2021 року — першому кварталі 2022 року і додаткових втрат у 2-2,5% в цих кварталах. «У такому випадку очікується, що ВВП України в 2021 році зростає лише на 4,7% і сповільниться в 2022 році до 3,5%», — резюмують аналітики.

Заплатити за інсульт

Тим часом інші експерти наводять ще низку недооцінених факторів, які також, як стверджується, можуть мати вплив на нашу економіку. Зокрема, сукупні втрати економіки України від ще однієї медичної проблеми — наслідків інсульту — можуть сягати 100 мільярдів гривень на рік.

Як стверджують в Українській асоціації боротьби з інсультом, понад третина наших співвітчизників, яким зараз 25 років і більше, мають високий ризик протягом життя захворіти гострим інсультом. За даними офіційної статистики МОЗ, щороку в Україні відбувається близько 130 тисяч випадків інсульту, і до 40% пацієнтів помирають протягом першого місяця від початку захворювання. Близько 35% пацієнтів — люди працездатного віку.

Втрати включають недоотриманий протягом багатьох років прибуток підприємств через втрату фахівців, вилучення з ринку праці рідних хворих, які доглядають за пацієнтом у режимі 24 години на добу і сім днів на тиждень, а також

недоотримані обсяги податків, прямі фінансові витрати бюджетів різних рівнів на лікування і реабілітацію пацієнтів.

Україна першою в Європі ухвалила на державному рівні Декларацію про реалізацію європейського плану дій з боротьби з наслідками інсульту. Її мета — зменшити до 2030 року кількість інсультів на 10% у порівнянні з 2019 роком і забезпечити лікування 90% пацієнтів у спеціалізованих відділеннях. При цьому держава гарантує фінансування допомоги хворим інсультом у лікарнях, які підписали угоди з Національною службою здоров'я України.

«У випадку базового лікування фінансування на одного хворого становить 14,6 тис. грн, в разі проведення тромболізу — 54 тис. грн, при виконанні внутрішньосудинного хірургічного втручання — 97,8 тис. грн», — зазначив Андрій Віленський, керівник національної служби здоров'я України. А такі кошти додатково спустошують Державний бюджет України та суттєво пригальмовують наш економічний поступ.

Дискримінація шкодить бізнесу

Ще одна причина, на яку мало хто зважає, — дискримінаційна політика держави у деяких сферах її життєдіяльності. Скажімо, толерантність до меншин. Дослідження Open for Business показало, що Україна щорічно втрачає до 1,3 млрд доларів через дискримінацію ЛГБТ-спільноти, а інвестори не хочуть відкривати свої представництва в країні, яка не готова впроваджувати політику рівності. Й аргументують: прогресивна і талановита молодь для працевлаштування швидше обере підприємство з недискримінаційною внутрішньою політикою.

За результатами дослідження, через нетолерантність держави щорічно втрачають від 0,43% до 1,75% свого ВВП. Найгірші показники щодо цього питання — в Румунії, яка щорічно втрачає 1,6-4,4 млрд доларів. У нас ця цифра виходить суттєво меншою: 553 млн доларів. Найменші фінансові втрати зафіксовані в Угорщині: 232—376 млн доларів.

Як вважають дослідники, дискримінація відбивається на рівні здоров'я населення, що в цілому знижує продуктивність праці в країні. Крім того, неякісне медобслуговування, відсутність інформації впливають на поширення ВІЛ, а також загострюють ситуацію з депресіями. Все це в підсумку призводить до проблем із працевлаштуванням і втрати заробітку.

Із перелічених тут чотирьох країн в Україні найбільш хитка економічна ситуація, в тому числі через політичну нестабільність і скорочення іноземних інвестицій. «Дорожня карта розвитку торгівлі України передбачає формування середовища для розвитку експорту, поліпшення конкурентоспроможності малого і середнього бізнесу та зростання компетенції підприємств. У сучасному світі ці фактори нерідко залежать і від готовності держави впроваджувати політику рівності. Міжнародні європейські та американські компанії вже давно реалізують недискримінаційні програми й охочіше будуть співпрацювати з тими, хто розділяє схожі цінності і працює за такими ж стандартами», — стверджують експерти. ■

Інф. «УМ»

ЕНЕРГЕТИКА

Державна лихоманка

Турбулентність ринку електроенергії можна пояснити насамперед адміністративним втручанням держави

ми на українському ринку», — заявив він, додавши, що падіння цін лише частково можна пояснити температурними і погодними факторами, а також тим, що включилась генерація з відновлюваних джерел енергії.

«Але якщо ми подивимось на Польщу, Словаччину і Румунію, то побачимо, що там частка ВДЕ в

енергобалансі майже вдвічі більша, ніж в Україні, але ціни знизились всього на 5—10%, тоді як в Україні у травні в середньому порівняно з квітнем знизилась на понад на 40%», — заявив Омельченко. І зауважив: за сьогодні, за даними Центру Разумкова, ціни на ринку «на добу наперед» в Україні нижчі у понад два рази в

порівнянні з Польщею, Словаччиною, Румунією, Угорщиною. І значно нижчі, ніж в Європі.

«Якщо у січні—квітні 2021 року вони були нижчими на 30—40% від європейських, то в травні різниця зросла в рази. Так, 11 травня ціна РДН в ОЕС складала 23 євро/МВт, а в Польщі, Угорщині, Словаччині та Румунії — у 3 рази вище, тобто 70-72 євро/МВт», — зазначив він. І додав, що штучне адміністративне втручання і маніпуляції трейдерів на оптовому ринку призвели до рекордних збитків усіх державних енергетичних компаній у 2020 році.

Так НЕК «Укренерго» 2020 рік закінчило зі збитком 27,5 млрд грн. Заборгованість компанії складає майже 30 млрд грн, з яких понад 11 млрд грн

А ТИМ ЧАСОМ...

Зроблено в Енергодарі

Наприкінці минулого тижня у містечку атомників Енергодар відкрили промислову систему накопичення енергії — єдину в Україні. Така система накопичує, зберігає та віддає електроенергію в мережу. Це новий високотехнологічний об'єкт, який зможе гарантувати стабільну якість електроенергії та її безпеку. Системи накопичення вже активно працюють в США, Великобританії, Австралії, Канаді, а тепер і в Україні.

— борг за участь в балансуєчому ринку. Цей борг перед виробниками електричної енергії, на думку експерта, загрожує зриву підготовки до опалювального сезону 2021—2022 років. ■

Мирослава КРУК

■ МАЙТЕ НА УВАЗІ

Брудні руки, сира вода...

Майже половина кишкових розладів у малечі до двох років стається внаслідок ротавірусу. У побуті недугу називають кишковим грипом, і хоч уражує вона переважно дітей, люди старшого віку також не застраховані від цієї халепи. За словами лікаря-інфекціоніста Світлани Олексієнко, збудником інфекції є ротавірус — дуже заразний мікроорганізм, а джерелом зараження може бути хвора людина або здоровий вірусносі. Вірус розмножується в клітинах слизової оболонки шлунково-кишкового тракту і виділяється з калом, і вже через 12 годин після ураження хвора людина здатна заразити інших. Основний механізм передачі інфекції — їжа, брудні руки, сира вода, а також повітряно-крапельний шлях ураження».

«Ротавірус небезпечний для всіх, хто контактує з хворим, — наголошує Світлана Олексієнко. — Та особливо вразливими є ті, чий імунітет ослаблений, хто недавно переживав будь-яке вірусне чи застудне захворювання. У таких випадках ротавірус може обернутися серйозними ускладненнями — сильним зневодненням організму, розвитком хронічних захворювань».

Симптоми недуги схожі з ознаками «класичного» грипу: в людини несподівано виникає висока температура тіла, з'являється біль у горлі, кашель і нежить. Однак до «класичних» симптомів грипу приєднується гострий розлад шлунково-кишкового тракту. Діарея проявляє себе дуже рідкими, пінистими випорожненнями, але без домішок крові чи слизу. Хворому докучають нудота і часті напади блювоти.

У дітей перебіг ротавірус-

Кишковий грип: візит без попередження

Ротавірусна інфекція найчастіше уражує дітей, а її джерелом може стати навіть здоровий носій вірусу

ної інфекції відбувається набагато важче, тому що блювота і рідкі часті випорожнення призводять до швидкого зневоднення. Це вкрай небезпечно. Саме тому при цій недугі часто виникає потреба в госпіталізації.

Про антибіотики забудьте: вони тут безсилі

Специфічних препаратів від кишкового грипу не існує. Основний акцент у лікуванні — максимально обмежити втрату рідини. «Давайте малюку часто пити — узвар, компот із свіжих ягід, де великий вміст калію та інших важливих мікроелементів. Напої мають бути теплими, давайте їх невеликими порціями. Якщо блювота триває, напувайте дитину кожні 10 хвилин, давайте бодай по чайній ложці рідини», — радить лікар-інфекціоніст.

При гострих кишкових розладах і блювоті лікарі можуть порекомендувати препарати, що відновлюють брак мінералів (натрію, калію) і глюкози, які організм насамперед втрачає з рідиною. Аби швидше вивести з організму шкідливі речовини, важливо вживати сорбенти.

«Якщо температура тіла піднімається вище 38,5 граду-

са, обов'язково дайте дитині жарознижувальні ліки, аби попередити можливі судоми, — наголошує лікар. — Який саме препарат застосувати — порадьтеся з педіатром».

Як і будь-яку інфекційну недугу, ротавірусну інфекцію не лікують з допомогою антибіотиків. Бо вони перед вірусами безсилі. До речі, дитині до 15 років не можна давати аспірин (він може спровокувати в дитячому організмі синдром Рея, що руйнує печінку). Аби відновити організм після катастрофічного зневоднення, лікарі рекомендують пробіотики, які містять корисні бактерії, вони ефективні при лікуванні кишкового грипу.

Світлана Олексієнко нагадує, що важливо дотримуватися режиму хворого. Якщо дитина сонлива, в'яла, їй необхідний постільний режим. «Якщо малюк на грудному вигодовуванні — в жодному разі не переривайте годування. З материнським молоком дитина отримує антитіла, які дуже допомагають при лікуванні кишкового грипу. До того ж молоко компенсує втрату рідини. Старшим діткам пропонуйте їжу невеликими порціями, хоч і часто. Це може бути легка каша на воді, овочевий суп, кисломолочні нежирні про-

При ураженні ротавірусом не зволікайте з лікуванням і ретельно дотримуйтеся порад лікаря.

Фото з сайту karapuz.net.ua.

дукти, сухарики, міцний несолодкий чай. Фрукти й овочі на час лікування краще давати відварені й перетерті. Незбиране молоко, чорний хліб, цукор, сирі фрукти й овочі при шлунковому грипі протипоказані».

Лимон, активоване вугілля та цілковита ізоляція

Дорослі хворіють кишковим грипом у набагато легшій формі, ніж малеча. Іноді трапляються навіть безсимптомні (приховані) форми недуги. Але кожен хоча б раз у житті стикався з ротавірусною інфекцією, тому організм зрілої людини зазвичай має певний імунітет до недуги. Симптоми у дорослих такі ж, як і у дітей. Проте зневоднення не настає так швидко, тому не є таким небезпечним. Для компенсації рідини лікарі радять негазовану мінеральну воду, ромашко-

вий чай. Добрий ефект на хворий організм справляє напій з 2 столових ложок цукру, соку половини лимона та однієї столової ложки солі на літр води. Дорослим також варто вживати сорбенти (активоване вугілля з розрахунку одна таблетка на 10 кг ваги, ферменти для травлення, у разі необхідності — жарознижувальні засоби). Дуже доречними будуть пробіотики — «корисні бактерії», такі як «Лактовіт» чи «Біфіформ».

І ще один важливий аспект. Аби уникнути поширення інфекції, хвору людину необхідно ізолювати. Особливо, якщо в домі є маленькі діти.

Лікарі запевняють: якщо ротавірус вчасно розпізнати і почати адекватну терапію, то і в дорослих, і в дітей недуга минає приблизно за тиждень. Але при найменших симптомах відразу звертайтеся до фахівця. ■

■ ВАРТО ЗНАТИ

Мала доза — небезпечна

Антибіотиками не лікують вірусні недуги, а одночасне вживання з ними спиртних напоїв може мати летальні наслідки

Леся ХОРОЛЬСЬКА

До антибіотиків завжди багато запитань. Коли їх призначати, в яких випадках ці препарати безсилі й чому вони навіть можуть зашкодити організму? Якщо лікар рекомендує антибіотик, то він повинен зважувати всі «за» і «проти», адже ці ліки мають чимало протипоказань і побічних ефектів. Один із них — антибіотики знищують не лише «погани», а й корисні мікроорганізми, таким чином порушуючи важливий для здоров'я баланс мікрофлори. Тому паралельно з антибіотиками хворому неодмінно призначають курс пробіотиків — ліків, що відновлюють корисні бактерії. Така аксіома. Якщо ваш лікар «забув» про цей важливий момент — варто подумати, наскільки він кваліфікований. Зверніть увагу на кілька важливих моментів про антибіотики, які не завадить знати кожному.

* Антибіотики бувають вузького і широкого спектра дії. Препарати вузького спектра діють тільки на певні мікроорганізми. Якщо збудник інфекції не відомий, оптимальніше вживати ліки широкого спектра.

* Антибіотики бувають у вигляді пі-

гулок, капсул, сиропу, ін'єкцій, мазі. Але хоч який би був шлях введення в організм, препарат потрапляє в кров і розноситься по всьому тілу.

* Середня тривалість курсу лікування антибіотиками — 7-10 днів. У деяких випадках виникає потреба у більш тривалій терапії — до трьох тижнів і більше.

* Антибіотики в невеликих дозах небезпечні. Якщо припинити прийом ліків завчасно або самостійно зменшити дозу (скажімо, приймати раз на день замість рекомендованих лікарем трьох), то хвороботворні мікроби вціліють, адаптуються до ліків і втрачать до них чутливість.

* Антибіотики не допомагають при ГРЗ, грипі, гепатитах, вітрянці, краснусі, герпесі та інших вірусних захворюваннях. Антибіотиками не лікують кашель, не знижують температуру, вони не розріджують мокроту і не зменшують проявів алергії. Ці ліки також не здатні боротися з грибковими захворюваннями і глистами, які провокують інфекційні захворювання.

* Під час лікування антибіотиками вживання алкогольних напоїв неприпустиме! Поєднання спиртнього з деяки-

Чай із базиліка — природний антибіотик.

Фото з сайту profermu.com.

ми ліками може мати серйозні побічні ефекти (нудота, блювота, ядуха і навіть смерть).

Як свідчить тривалий досвід боротьби з різними недугами, аптечні антибіотики іноді можна замінити антибіотиками природними. До п'ятірки найкращих природних антибіотиків входять хрін, часник, базилік, журавлина, лохина. Як краще задіяти ці ліки?

Хрін. Його корінь містить ензим і гірчичну олію. Якщо корінь розтерти, ці речовини з'єднаються під впливом кисню і утворять алілову гірчичну олію (алілізотіоціанат) — природний антибіотик. Ця сполука успішно бореться з бактеріями носоглотки і порожнини рота. Є підтвердження, що з допомогою настоюнки з однієї столової ложки хрону і 3 столових ложок меду можна успішно лікувати трахеїт, бронхіт, хронічний кашель. А якщо ложку тертого хрону залити склянкою окропу і випивати по 200 мл такого «чаю» тричі на день, можна усунути цистит.

Журавлина. Протівірусні та антибіотичні властивості цієї ягоди відомі давно. Журавлина є також чудовим антиоксидантом, морс із неї здатен очистити

ти сечовий міхур та сечовивідні протоки від патогенних бактерій. Журавлина незамінна при лікуванні застудних хвороб. Для приготування морсу змішайте журавлину з цукром (у пропорції 3 до 1), залийте півлітра теплої води.

Часник. Він здатен виганяти з організму кишкових та інших паразитів, знищує бактерії і віруси, запобігає тромбозу, знижує тиск. Завдяки антиоксидантним властивостям часник попереджає онкологічні недуги. Один зубчик часнику містить понад 400 корисних сполук. Часником лікують дифтерію, виразкову недугу, він помічний при туберкульозі, глістиях захворюваннях. Відомо кілька часникових «мікстур». Одна з них готується так: у прозору посудину помістити 12 зубчиків часнику, залити 3 літрами червоного вина, настоювати 2 тижні.

Базилік. Це універсальний природний антибіотик. Базилік має дезінфікуючі та бактерицидні властивості, захищає організм від різних інфекцій. Відвар з базиліка допомагає при ангіні, кон'юнктивіті, знімає головний біль. Щоб його приготувати, 4 ложки подрібненого листя залийте 250 мл окропу.

Лохина. Плоди цієї рослини містять природний аспірин, який усуває больові відчуття і допомагає усунути хронічні запальні процеси. Лохина діє, як і лікарські антибіотики, знищуючи бактерії в сечових шляхах, не дає інфекції поширитися по всьому організму.

І найголовніше. Пам'ятайте, що ці рослини хоч і справляють добрий лікувальний ефект при різних недугах, однак замінити повністю справжні антибіотики їм не під силу. Тому у будь-якому разі, перш ніж розпочинати лікування, порадьтеся зі своїм лікарем. ■

Олена ЧЕРКАСЕЦЬ
Полтавська область

УМІЛІ РУКИ

«Кераміка вибрала мене сама»

В Опішні незабаром можна буде грати глиняними шахами просто неба

У сучасних сувенірних лавках шахи можна знайти на будь-який смак: від пластмасових на магнітиках, до найдорожчих, з особливих порід дерев, оздоблених коштовним камінням, металом. Та класом «люкс» сьогодні ви точно нікого не здивуєте. Проте тими, що невдовзі виставить просто неба Музей гончарства в Опішні, можна милуватися безкінечно. 32 шахові фігури висотою понад півметра з яскравим забарвленням виготовлені з глини талановитою художницею-керамісткою Зінаїдою Близнюк вручну. Ви тільки уявляєте? Глиняні шахи! Подібних їм ви точно ніде у світі не побачите! А невдовзі цей розкішний шаховий набір стане не тільки унікальним арт-об'єктом музею, а й запросить усіх охочих до гри. Тож у вас є шанс провести справжній турнір на декоративній шахівниці й поставити супротивнику шах і мат.

Зінаїда Близнюк та її глиняні шахи.

«Кінь Юлій» і «Мартин»

Багато українців і досі асоціюють кераміку винятково з традиційними свистульками, глечиками чи макітрами, не розуміючи, що сучасне мистецтво не обмежується цим, а ручна робота може виглядати по-іншому. Різноманітні глиняні творіння, зроблені майстерною рукою Зінаїди Близнюк, прикрашають територію Опішнянського «керамленду». Пінгвін, риби з дивовижними очима, гуси в кумедних черевиках, рудий котик Мартин, птахи, які заховаляся між трав... Тут не лише затишно, а ще й яскраво.

— Якщо ви поглядите цього маленького котика-персика, він може вам помуркотіти, — жартує Зінаїда.

А трохи далі на території Музею гончарства розташовані монументальні керамічні скульптури — «Хмарний жираф», «Кінь Юлій», «Куб на ребрі», на тлі яких людина виглядає маленькою, адже висота цих арт-об'єктів сягає чотирьох метрів. Одразу не усвідомлюю, що ці велетенські експонати зроблені тендітною жіночою рукою, проте в ході спілкування роблю висновок, що ця людина має свій непересічний погляд на життя і творить справжні глиняні дива.

Сила-силенна дрібніших виробів мисткині експонуються всередині кераморезиденції й тішать око відвідувачів.

«Дивні речі» із снів

Нині Зінаїда Близнюк досить відома та цікава скульпторка. Проте її життя не завжди було легким і безхмарним, а шлях до мистецтва виявився довгим, подекуди навіть тернистим.

— Я народилася і вросла в селі Красноволя, що на Волині, — згадує майстриня. — Скільки себе пам'ятаю, малувала скрізь: удома за

столом, на коліні на якомусь клаптику... Тож моя мрія стати живописцем нав'язана ще з дитинства. Коли мені було 13 років, помер батько. Тому в 90-ті наша велика родина, а це — мама, п'ятеро сестер, брат і я, виживала як могла. Вступити на бюджет до ВНЗ і здобути омріяну професію перспектив не було, оскільки я не мала початкової художньої освіти, отієї бази, що необхідна малювальникам-початківцям. І хоч який ти талант маєш, тебе не хочуть брати. Моя родина не була заможною, тож грошей платити за навчання ми не мали змоги. Тому про освіту довелось забути. Мрії розбились вщент, і я не могла зібратися з думками: що робити? Який шлях обрати? Якою старша сестра говорив: «Зіно, треба ж чимось займатися... Може, ти будеш зачіски робити?» І відвела мене до перукаря. Я закінчила курси, працювала, заробляла гроші... І заспокоювалася, знімала стрес, малюючи олівцем у блокноті.

Жили у бабусі три веселих гусі...

рив Котляревський.

Зінаїда свідомо йшла до омріяної мети: у Решетилівському художньому ліцеї здобула освіту художника-живописця, а в Полтавському національному технічному університеті імені Ю. Кондратюка — спеціальність декоративно-прикладне мистецтво, при цьому не заплативши жодної копійки за навчання.

— Коли я вчилася на кераміста, я думала, що

сторю, як робота з пластиками. З часом мій стиль змінився, і я стала робити по-іншому. Нині виготовляю доступну сувенірну продукцію для людей, не вдаючись до концепцій. Проте як художника в мистецтві мене захоплюють творчі експерименти, а мій внутрішній світ потребує заглиблення у філософію.

Перша персональна виставка керамістки мала назву «Дивні речі». Експозиція втілювала світ сновидінь мисткині — фантастичних і реальних, чужеродних і зрозумілих. Потужна й виразна, концептуальна й новаторська, кераміка Зінаїди Близнюк — одне з «облич» мистецтва сучасності.

— Я мала цікаві сни, бачила дивні речі, яких не буває у житті: сниться тварина, але я знаю, що це — людина. І навіть знаю, хто це. Відкриваю очі й усвідомлюю, що все невідоме, дивне, не зване тобою — це твоє повсякденне життя.

«Навіть двома виробами можна все сказати»

Роздивляюся усі мистецькі витвори Зінаїди, і мій погляд знову зупиняється на блискучих шахах...

— Вважаю, що мені дуже пощастило з людьми, які оточують. За їхньої підтримки мені вдаєть-

Біля «Хмарного жирафа».

ся займатися тією справою, яку я люблю. Ідея створення такого арт-об'єкта, що не тільки милував би око відвідувачам, а й був би центром інтелектуальної гри й насолоди, належить директору гончарного музею Олесю Пошивайлу, — розповідає Зінаїда Близнюк. — Мое завдання було — розробити ескіз незвичних, креативних фігур, що незабаром встановлять на території музею. У голові одразу почали з'являтися різні зарисовки, я уявляла, як вони будуть приблизно виглядати. Проте робота з керамікою і дивує тим, що ти можеш тільки здогадуватися, адже на кінцевий результат впливає багато факторів. Хотілося, щоб шахи були національні за духом, в українському стилі. Щоб було щось таке квіткове, доступне й привабливе. І, звичайно, щоб було на шахи. За 9 місяців я виготовила 32 фігури, що будуть розміщені на шахівниці. Я люблю яскраві, соковиті кольори, коли експонати виблискують сяйвом. Тому обов'язково привабливу їх.

Зараз триває робота над шахівницею. І цій-

но її виготовлять — можна їхати в Опішню на шахові турніри.

Майстриня Зінаїда Близнюк мріє про власну студію-майстерню. А це працює над створенням персональної ювілейної виставки.

— Мене ще зі студентських років хвилювала тема отрути. Але не в тому сенсі, що ми їмо-п'ємо, а в тому, ким ми є один для одного, як ставимося до оточуючих. У червні я зможу представити роботи глядачам. Це буде живопис, графіка й кераміка. Раніше хотілося показати багато експонатів, проте з часом розумієш, що необхідно все менше і менше слів... І навіть двома виробами можна все проговорити.

На запитання, ким себе позиціонує — художником чи керамістом, мисткиня відповіла:

— На роботі — я кераміст, а вдома — живописець. В мені живуть дві людини. Одна прагматична, яка каже: «Навіщо тобі сидіти й малювати, адже вільного часу і так немає... Навіщо тобі оце?». А друга відповідає: «Це як наркотик. Без цього не могу»... ■

■ ДІЙОВІ ОСОБИ

Людмила Таран: Не питай, за що це мені, запитуй — навіщо

Письменниця, яка подолала рак, ділиться сокровенними моментами, пережитими в боротьбі за здоров'я тіла та стійкість душі

Наталія ЛЕБІДЬ

Як скаже сама Людмила Таран, «із таким діагнозом не говорять про одужання, а — про виживаність». Але вона — живе, а не виживає, і це, зрештою, головне. «Такий діагноз» у нашій країні може означати багато чого, але перший здогад (який виявляється, зрештою, правильним) про те, що йдеться про рак. Недарма Україна разом із серцево-судинними захворюваннями утримує пальму першості з онкології серед інших європейських країн. Однак мова зараз не про вади вітчизняної медицини. Йдеться про конкретну людину, про письменницю, журналістку, літературознавицю. Людину, котра перемогла рак у 67 років, без піару на хворобі та значних фінансових можливостей. Хоча й не без допомоги близького кола, бо пенсію має таку, на яку й прожити тяжко, а не те, що дозволити собі «розкіш» хворіти. Занедужавши у 2017 році, чотири роки по тому ввійшла у стан ремісії — вживатимемо саме це слово, аби не зурочити. Проходячи курси опромінення та хіміотерапії, відбувши дві складні операції, Людмила Таран у 2021-му видала дві книги малої прози. Одну збірку оповідань — «Молодіста» — надрукувало чернівецьке видавництво «Букрек», а іншу — «Айвенко, або Чоловіки — це...» — «Видавництво Старого Лева». Також ВСЛ двома роками раніше видало її «Яблуню» — діалоги про жіноче і не тільки відомих українських письменниць та їхніх мам. Про творчість на тлі «онко» Людмила Таран розповідає «Україні молодій».

«Стільки принижень, як за час хвороби, не мала протягом усього життя!»

■ Пані Людмילו, вам поставили страшний діагноз. Що було найскладнішим у прийнятті його? Можливо, відчуття жакливого несправедливості, яку десь нагорі скоїли щодо вас? Чи щось інше?

— Спершу — страшна розгубленість. Вважала в глибині душі: провидіння ніколи не допустить, щоб це сталося... До того ж я іпохондрична натура, маю багату чорну уяву — тільки негативні сценарії. Ступор. Але не плакала. Навіть поїхала у Львів на Форум видавців презентувати нову книжку. Знала настанову: не питай, за що це мені, запитуй — навіщо? Такого інтенсивного й болючого переживання сенсу життя не мала ніколи, хоча постійно рефлексувала.

■ З чим стикається людина, яка дізнається, що в неї рак? Не в моральному, а в соціальному плані? Із повною байдужістю держави, непрофесійною медициною?

— Держава — це абстракція. А конкретні люди... Лікарі — різні, їх насправді дуже шкода: безкінечний конвеєр онкохворих. У нас же багато в чому «спасеніє утопаючих» — дело рук саміх утопаючих». Нарахувала, як мінімум, три лікарські помилки в моєму лікуванні. Не раз доводилося самій обирати стратегію лікування — а я ж не онколог! І стільки принижень, як за час хвороби, не мала протя-

гом усього життя!

■ Усі вади американської медицини, які на власній шкірі запізнав відомий історик Тімоті Снайдер, він ретельно задокументував і виклав у книзі «Наша недуга». Ви цього не робили, ваша сторінка у фейсбуці не містила жодних скарг — ані на долю, ані на людей, ані на Творця. Чому ви вирішили мовчати про свої випробування?

— Розголошувати на цілий світ про свої переживання, та ще й безпосередньо, а не у художніх текстах, аж ніяк не хотіла. Спершу тільки найближчі, друзі й знайомі знали про мою хворобу. Зрештою, коли дякувала всім за розуміння й підтримку — душевну й фінансову, — то це було на фейсбуці. Оксана Забужко радила мені написати про перейдене й пережите. Але на це не було ні сил (саме в час лікування), ні відваги. Моя психотерапія — щоденник із плачами та «саморобними» молитвами. А нині дещо проговорюю в новелах.

«Не пройшла випробування: боротися з хворобою більше вимагало тіла, ніж душа...»

■ Вразив один момент у вашому оповіданні «Вгорі — на горі — всередині». Там героїня каже, що від тварини, призначеної на забій, відвертаються її ж сородичі. Так, ніби її сумна доля є зарозумілою або що. Ви відчували таке відсторонення з боку людей, які дізнавалися про вашу хворобу?

Три книги, написані та видані Людмилою Таран під час її хвороби.

— Аж ніяк! Навпаки. Мала й маю постійну підтримку. Знаю, як складно буває в таких випадках знайти потрібні слова. Дратувало й дратує «У тебе все буде добре». Пережила справжню депресію — розумію, як важко було зі мною спілкуватися.

■ Загалом що тримало на плаву? Що давало сили писати?

— Після двох операцій, під час чи після опромінення й хіміотерапії — жодної думки про творчість. Навпаки: все досягнуте здавалося необхідним і аж дратувало всяке нагадування про написане колись. І тільки коли трохи попустило (із таким діагнозом не говорять про одужання, а — про виживаність) — почали крутитися якісь творчі моменти. Я наче повернулася до себе такої, як раніше. Не знаю, чи позаду те страшне відчуження від себе самої. Недарма не раз ловила себе на тому, що несвідомо хотілося довбнути

бубання: боротися з хворобою більше вимагало тіло, ніж душа...

«Ніхто не навчить, як правильно вмирати. А доведеться — кожному...»

■ Ваша книжка «Айвенко, або Чоловіки — це...» присвячена традиційній для вашої творчості темі — стосункам чоловіка та жінки. А «Молодіста» — молодості й старості, і не так «конфлікту поколінь», як осмислювання самої себе у різні періоди часу. Для вас це зараз — найбільш актуальна тема?

— Так, найбільш актуальна. Й вік, і хвороба змушують озирнутися назад і подивитися на себе теперішню з огляду пережитого. А ще — осмислити досвід старіння й вмрання. Ніхто ж не навчить...

■ У тому ж оповіданні «Вгорі — на горі — всередині» ваша героїня запитує сама себе «Що я бачила в своєму житті?» Це ваш власний голос?

«І тільки коли трохи попустило (із таким діагнозом не говорять про одужання, а — про виживаність) — почали крутитися якісь творчі моменти. Я наче повернулася до себе такої, як раніше».

себе ж ножем у руку... А тримали й тримають розуміння й підтримка щирих душ і молитви.

■ У вас вийшли дві книжки оповідань. І лише в одному оповіданні («Григорій і Неля») ваш герой має «ваш» же діагноз. Натяк на онко є і в «Утасмиченій», але це лише натяк, який можна по-різному трактувати. Ви вирішили не проговорювати цю тему і в художній прозі також?

— Як мовиться, життя покаже. Не хотілося б депресивних текстів: як читачка, уникаю таких. Тим паче, вважаю, що не пройшла гідно випро-

Ви вважаєте, що життя багато вам не додало?

— «Що я бачила в своєму житті?» — фраза моєї мами. Я від неї «танцювала» все свідоме життя. Єдиним задоволенням в собі: що встигла трохи поїздити світом, маючи мінімальні можливості. Тож мамині слова сприйняла дослівно...

■ Здається, що в напівмістичних оповіданнях «Танці» та «Ієрогліф», якщо я правильно прочитала їхній задум, іде осмислення тіла як тягара. У «Танцях» героїня просто виходить з нього, як зі зношеного одягу, в «Ієрогліфі» вона зникає разом

Людмила Таран.

із ним — випаровується, залишивши лише пару взуття. Це ваше прочитання теми смерті чи тут ідеться про інше?

— Тіло — наша смертна оболонка безсмертної душі: відомий трюїзм. Під час депресії про всяке думалося... Кажу ж: ніхто не навчить, як правильно вмирати. А доведеться — кожному...

■ І ще одна паралель. Тепер між тим-таки «Ієрогліфом» та оповіданнями «Зустріч після польоту» і «Дзеркало». Ваша героїня з легкістю відпускає матір, але веде довгі розмови-спомини з померлим батьком. Чому така асиметрія? І чи сталося у вас якимсь пересмислення ролі ваших батьків (зрештою й предків у цілому, всього роду — тут можна згадати ще й «Циновий перстень») у вашому житті?

— Коли батьки вже, як мовиться, в кращих світах, то так чи так переосмислюєш стосунки з ними. Скажімо, тільки після смерті мами зрозуміла, чому змалку не хотіла облаштовувати своє житло саме так, як це робила вона. Справа не в різних смаках, а — в ставленні до неї чоловіка, мого батька. З батьком у мене були складні стосунки: з одного боку — він авторитет для мене й чимало зробив для формування моєї особистості. З другого — був дуже авторитарним. Але його відхід стер усі гострі кути — залишилося в спогадах тільки добре...

«Природа з нами грається, як їй заманеться. Пандемія — очевидний приклад»

■ Фактично всі ваші

герої — набожні. Або майже. Не акцентуючи на цьому, легким штрихом ви вводите Бога ще одним персонажем, інколи більш активним, інколи затіненим. Один ваш герой («Чорнолощений горщик») напівзневажливо кидає, що це, мовляв, ознака старості — часті згадки про Бога. Хай там як, а ваші стосунки з Ним не зіпсувалися?

— Не маю претензій до Бога. Моя хвороба — не «кара Господня» (це проговорюю в різних текстах). Вважаю: це природа з нами грається, як їй заманеться. Ми для неї — тільки матеріал. Пандемія — очевидний приклад.

■ Ваше оповідання «Закладка» завершується словами про те, що Боже провидіння завжди дає нам те, чого ми насправді потребуємо, не відаючи свого сокровенного. І мені здається, що цей акорд — головний у цих двох збірках вашої прози. Ви приймаєте все, що з вами стається, хоча й не змиряєтеся із долею. Це так і є?

— Щодо прийняття — не так усе просто. Розум приймає, а душа — ні. Мабуть, я ще не здобула мудрості...

■ Останнє питання — «Які у вас творчі плани?» — я ставлю не заради традиції і того, аби зробити вам приємне, а щоб спитати про інше. Життя триває? Нові книги вже народжуються у ваших задумах?

— Ви ж знаєте: хочеш насмислити Бога — розкажи про плани... Але все-таки снується якийсь новий задум. Уже навіть одна новела є... ■

Валентина САМЧЕНКО

Наталія Сумська, Остап Ступка, Іван Уривський, Петро Богомазов — прем'єра у Національному театрі імені Івана Франка з таким мистецьким сузір'ям не могла не викликати глядацького ажіотажу. І навіть найвищий рівень очікувань перевершив київський «Пер Гюнт» за п'єсою майстра містично-реалістичної драматургії Генріка Ібсена у виконанні обох акторських складів. Нова постановка «Франківців» знову підтвердила високопрофесійність українського драматичного театру, в якому багатосенсова філософська світова класика набуває сучасного оригінального представлення.

Ібсенівський Пер Гюнт народився в обрамленні національних норвезьких казок і легенд з трольми й іншими чудернацькими істотами країни, назва якої в перекладі «Північний шлях», у 1867 році у Римі, куди письменник відправився завдяки отриманій стипендії. На відстані від скандинавської Норвегії, яка й понині є королівством, автору вдалося створити твір, який уже понад півтора століття допомагає людям розмірковувати, як жити правильніше: чи зважаючи лише на свої бажання, чи лише заради свого задоволення?

«Пер Гюнт» Ібсена дещо переключиться з «Лісовою піснею» (1911 р.) Лесі Українки. Норвезький світ заселяють тролі, а волинські ліси — потерчата, русалки, Куць, Той, що в скалі сидить, і Той, що греблі рве. Утім норвезький автор показує не короткий фрагмент життя свого головного героя, а фактично — від народження (про дитинство дізнаємося з розповіді матері Озе) і до того, як він на порозі визначення місця для його душі після смерті. А штормить Пера Гюнта постійно — і через власну нерозважливість та навіть безвідповідальність, і через від нього не залежні обставини.

Це Мавка — яка має у серці те, що не вмирає, приречена на швидку загибель у жорстокому світі людей. Пер Гюнт — із роду Лукашів, який тимчасово захоплюється чистою і відданістю Сольвейг, але має безліч амурих пригод, одна з яких змушує його тікати, щоб уникнути відповідальності. Приб'ється до свого юнацького кохання він уже через три десятки років, упродовж яких зміг стати багатим, не гребуючи навіть торгівлею людьми та зброєю, та знову перетворитися на бідняка.

Режисер-постановник Іван Уривський основним майданчиком дій вистави «Пер Гюнт» обрав рибпереробний завод. І так позначає не лише Норвегію з береговою лінією з Баренцовим морем та Атлантичним океаном. Це ще можливість виходу головного героя із сільського поселення у ширший світ через водні простори.

Врешті-решт, ІСНТНУС — з грецької «риба» — один із символів у ранньохристиянському мистецтві, давній акронім (монограма) імені Ісуса Христа, яка складається з початкових букв фрази «Ісус Христос Божий Син Спаситель». Й обізнані глядачі свій асоціативний ряд вибудовують аж до цього зашифрованого символу віри у перемогу добра над злом, коли зрікаються всього заради інших або хоча б доходять тієї думки, що бути егоїстом — то не найважливіше. Коли найголовніше — задоволення, то не лише кавалки ік-

■ ЧАС «Т»

У сітях надмірної любові

Жіночий світ тролів та інший символізм у п'ятнадцятій постановці режисера Івана Уривського

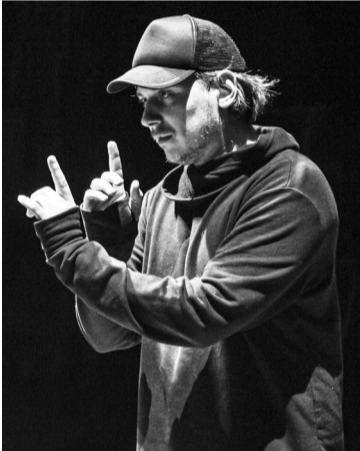
Озе — Наталія Сумська, Пер Гюнт — Остап Ступка.

ринок риб наповнюють контейнери для переробки, у них опиняються й ненароджені людські життя.

Пуповинний зв'язок з матір'ю і батьківщиною Пера візуалізується реальною міцною стрічкою. Вона обплутує люблячу сина Озе (народні артистки Наталія Сумська та Олена Хохлаткіна), перетворюючи її на заручницю своєї великої материнської любові. Чи надмір захоплюється її Пер спиртним (алегорично воно летить зі шланга з великої цистерни), чи переслідують його за викрадення з весілля і легковажність інтиму з Інгрид — неня безмежно любить свого сина, бавлячись з ним спогадами про віру в казкових героїв з дитинства.

Ледь не кожна деталь на сцені є символом у постановці Івана Уривського, який створив виставу з художником-сценографом, художником по костюмах Петром Богомазовим (в одному з інтерв'ю останній свою театральну іпостась означив так: «Це найкращий товариш режисера, його найближчий творчий соратник»). Ось пливе чи то морем, чи сушею човен: він і коліска, в якій дитина вперше знайомилася з розповідями про королів і тролів; й останнє пристанище, як домовина, в земному житті для Озе. Як помешкання — сіті над Сольвейг (Світлана Косолапова, народна артистка Анжеліка Савченко). Вони на вірній коханій жінці Пера залишаться до їхньої зустрічі через роки, коли Сольвейг з'явиться в образі багатогової богині Лакшмі (Шрі), котра оберігає свого обранця й одночасно все життя є невіддільною його частинкою.

Зоровий ряд символів цілком доповнює і звуковий. Від пустотливого нявчання Пера до тривовно-гнітучих криків жінок касаток. У них глядач вловлює й відому «Пісню Сольвейг» композитора Едварда Гріга. (Звуорежисери вистави — Олександр Кришталь та Олександр Пліса). Переплетіння реального і вигаданого світів Ібсена посилюється у постановці «Франківців» тим, що глядач бачить лише двох представників так званої сильної статі, чий ролі грають чоловіки: власне Пер Гюнт та Виродок, якого донька короля тролів називає їхнім

Іван Уривський на репетиції.

спільним сином (Олександр Рудинський, Павло Шпегун). Натомість Капітан Аслак — Христина Федорак і заслужена артистка Світлана Прус; Майстер — народні артистки Ірина Дорошенко та Людмила Смородіна; Король тролів — заслужені артистки Наталія Корпан та Наталія Ярошенко; усі мешканці норвезького поселення на театральній сцені — жінки.

Чому Пер Гюнт (народний артист Остап Ступка, заслужений — Олександр Форманчук) і в двадцять часом — як мала дитина? Чи лише казки заклали його прагнення жити «коро-

Пер Гюнт (Олександр Форманчук) заможний.

Сольвейг (Анжеліка Савченко).

Фото Валерії ЛАНДАР, надані театром.

лем», мало зважаючи на інших? Кожен глядач вистави побачить близьку своїм переконанням відповідь.

Ще ватро додати, що постановку «Пер Гюнта» у Національному драматичному театрі імені Івана Франка присвячено метрам Сергію Данченку (1937—2001) і Богдану Ступці (1941—2012). Обидва виношували ідею мати у репертуарі цю п'єсу Ібсена.

Сергій Данченко, який був художнім керівником та головним режисером театру імені Івана Франка з 1979-го до 2001-го, мав переклад твору, але з реалізацією не складалося. Богдан Ступка на цій же посаді у театрі запрошував здійснити постановку московського ре-

жисера Петра Фоменка, на що той у поважному досвідом віці відповідав, що «не доріс до цієї п'єси».

Твір Генріка Ібсена на п'ять дій опрацював з командою 31-річний Іван Уривський, на чиему рахунку загалом це уже 15-та (!) постановка на сценічних майданчиках трьох міст за останні шість років. «Пер Гюнт» — його перша вистава у двох діях на великій сцені столичного Театру імені Івана Франка, де з осені минулого року обіймає посаду режисера-постановника. На першій драматичній сцені у камерному форматі також поставив «Лімерівну» за п'єсою Панааса Мирного та за твором Тенессі Вільямса «Трамвай «Бажання»».

■ ДО ДАТИ

Слова гримлять і світять, як зорі

Василь Стефаник офлайн і онлайн

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

У Національному музеї літератури України відбулися заходи, присвячені 150-річчю від дня народження всесвітньо відомого новеліста, одного з перших українських письменників-експресіоністів, класика української літератури Василя Стефаника.

Відкрили літературно-мистецьку виставку «Слова, що гримлять, як грім, і світять, як зорі...». Урочистості додала актриса театру і кіно Галина Стефанова, яка прочитала твори письменника.

Відразу з Києва після огляду ювілейної виставки перенеслися онлайн у село Русів, де народився, певні періоди жив і створив чимало своїх новел Василь Стефаник; у місто Снятин, де проходили шкільні роки письменника; у Коломию, місце народження «Покутської трійці». У рамках проекту «Міжмузейні партнерства» відбулися прямі включення з покутських літера-

турно-меморіальних музеїв Василя Стефаника, Леся Мартовича, Марка Черемшини.

Партнером є Центр досліджень «Покутської трійці» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. До розмови запросили його директорку, докторку філологічних наук, старшу наукову співробітницю української літератури Інституту українознавства імені І. Крип'якевича НАН України Наталію Мочернюк, а також директорку літературно-меморіальних музеїв Василя Стефаника та Леся Мартовича — відповідно, Ольгу Ленюк і Уляну Данильчук. Ділилася знаннями й кандидатка філологічних наук, докторка філософії у галузі філології, старша наукова співробітниця музею Марка Черемшини письменниця Іванна Стеф'юк. Твори ювіляра читали студенти кафедри сценічного мистецтва Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ■

ЗБІРНА

Аналітичний матеріал

У першому контрольному поєдинку перед Євро-2020 збірна України зіграла внічию з Бахрейном

Григорій ХАТА

Результати контрольних матчів для тренерського штабу ніколи не стоять на першому місці. Готуючись до важливих стартів, насамперед команди працюють над тактичними схемами, комбінаціями, ігровими моделями. А коли «товарняки» доводиться грати ще й під навантаженням, підсумкові рахунки таких матчів узагалі відступають на другий план.

У цьому контексті нічию збірної України, котра активно готується до фінальної частини Євро-2020, зі скромним Бахрейном не варто сприймати як надзвичайну подію, особливо зважаючи на те, що в грі не були задіяні провідні «легіонери» синьо-жовтої команди.

Однак, враховуючи, що це була вже четверта поспіль мירוва команди Андрія Шевченка, стає тривожно щодо ігрового тону «синьо-жовтих» напередодні важливого міжнародного турніру.

Попередній чемпіонат Європи українська збірна завершила без здобутих очок та забитих голів. Без сумніву, нинішній очільник «синьо-жовтих» добре пам'ятає «сухі» поразки командам Німеччини, Північної Ірландії та Польщі на ЧС-2016, адже їздив на французьке Євро в статусі помічника го-

Збірній України в Харкові не вдалося здолати посередню команду Бахрейну.
Фото пресслужби УАФ.

лового тренера (Михайла Фоменка).

Нині Андрій Миколайович уже персонально відповідає за результат національної збірної. І гра з Бахрейном покликана допомогти тренерському

штабу Шевченка якомога краще підготуватися до відповідальних стартів.

До початку офіційних змагань «синьо-жовті» зіграють іще два товариські матчі — з Північною Ірландією (3 чер-

вня) та Кіпром (7 червня) — і там Шевченко, думається, буде більш наполегливо вимагати від підопічних переможного результату. Відчуті напередодні Євро-2020 смак перемоги — важливе й принципове

ТАБЛО

Товариський матч
Україна — Бахрейн — 1:1 (Циганков, 90+1 — Дхія, 75 (пен.); У: Трубін, Миколенко, Матвієнко, Кривцов (Попов, 64), Тимчик (Караваєв, 78), Макаренко (Сидорчук, 64), Степаненко (Судаков, 46), Шапаренко, Марлос, Беседін (Довбик, 46), Зубков (Циганков, 46)).

для підопічних Шевченка питання.

Поки ж наставник «синьо-жовтих» констатує, що після поєдинку з Бахрейном він отримав чималу порцію даних для аналізу. «Перед початком збору ми провели тестування, й дехто з хлопців дуже сильно відставав від своїх кращих показників. Сьогодні всі грали з датчиками, тож ми отримали можливість для об'єктивного аналізу», — зазначив Шевченко.

За словами очільника української збірної, у грі проти Бахрейну багато футболістів виглядали втомленими. Однак, як наголосив Шевченко, це те, через що мають пройти футболісти. У першому контрольному тесті наставник задіяв велику кількість гравців київського «Динамо», й завдяки голу кращого бомбардира «біло-синіх» Віктора Циганкова збірній України вдалося врятуватися від поразки.

У найближчі дні у вітчизняних збірників буде невеликий перепочинок. Коли ж у команду ввіллється легіонери, тренувальний процес закипить із новою силою.

При цьому Шевченко наголошує, що з заявкою на Євро-2020 він визначився на 95%. Тепер тренерському штабу залишилося небагато — прищепити команді переможну гру.

ФУТБОЛЬНА МОЗАЙКА

Олексій ПАВЛИШ

Англія

В останньому турі АПЛ інтрига стосувалась боротьби за два місця у Лізі чемпіонів та путівки у Лігу Європи. У підсумку в протистоянні за «топ-4» третім зайвим став «Лестер», пропустивши вперед «Челсі».

Таким чином, «лиси» як володарі Кубка зіграють у ЛЄ, також у другому за престижністю євротурнірі грали й «Вест Хем», а «Тоттенхем» — лише у Лізі конференцій.

По-різному склався сезон у наших легіонерів на Туманному Альйоні: захисник «Ман. Сіті» Олександр Зінченко провів в АПЛ 20 поєдинків та втретє став чемпіоном. Натомість форвард «Вест Хема» Андрій Ярмоленко зіграв 15 матчів у Прем'єр-лізі (лише один вихід у старті та один «асист»), пропустивши не один місяць через травми.

Прем'єр-ліга. 37-й тур. «Манчестер Юнайтед» — «Фулхем» — 1:1 (Кавані, 15 — Брайан, 76), «Саутгемптон» — «Лідс» — 0:2, «Брайтон» — «Манчестер Сіті» — 3:2 (Троссар, 50; Уебстер, 72; Берн, 77 — Гюндоган, 3; Фоден, 48; Зінченко («МС») — 90 хв.), «Челсі» — «Лестер» — 2:1 (Рюдігер, 48; Жоржинью, 66 (пен.) — Іхеаначо, 77), «Ньюкасл» — «Шеффілд Юнайтед» — 1:0, «Тоттенхем» — «Астон Вілла» — 1:2, «Евертон» — «Вулверхемптон» — 1:0, «Крістал Пелас» — «Арсенал» — 1:3, «Бернлі» — «Ліверпуль» — 0:3 (Фірміно, 44; Н. Філіпс, 52; Окслейд-Чемберлен, 89), «Вест Бромвіч» — «Вест Хем» — 1:3.

38-й тур. «Арсенал» — «Брайтон» — 2:0, «Астон Вілла» — «Челсі» — 2:1 (Б. Траоре, 44; Ель-Газі, 53 — Чілуелл, 70), «Вест Хем» — «Саутгемптон» — 3:0, «Вулверхемптон» — «Манчестер Юнайтед» — 1:2 (Н. Семеду, 40 — Еланга, 13; Мата, 45 (пен.)), «Лестер» — «Тоттенхем» — 2:4 (Варді, 17 (пен.), 51 (пен.) — Г. Кейн, 41; Шмайхель, 77 (у свої ворота); Бейл, 87, 90+6), «Ліверпуль» — «Крістал Пелас» — 2:0 (Мане, 36, 74), «Лідс» — «Вест Бромвіч» — 3:1, «Манчестер Сіті» — «Евертон» — 5:0 (Де Брюїне, 12; Габріел Жезус, 14; Фоден, 54; Агуєро, 71, 77; Зінченко («МС») — 90 хв.), «Фулхем» — «Ньюкасл» — 0:2, «Шеффілд Юнайтед» — «Бернлі» — 1:0.

Підсумкове турнірне становище: «Манчестер

Сіті» — 86, «Манчестер Юнайтед» — 74, «Ліверпуль» — 69, «Челсі» — 67, «Лестер» — 66, «Вест Хем» — 65, «Тоттенхем» — 62.

Бомбардири: Г. Кейн («Тоттенхем») — 23, Салах («Ліверпуль») — 22, Б. Фернандеш («Манчестер Юнайтед») — 18.

Іспанія

Як і очікувалось, мадридський «Атлетико» здобув таку необхідну для чемпіонства перемогу в останньому турі: «матраціники» не без проблем здолали «Вальядолід». Мадридський «Реал» у підсумку став другим, уперше за багато років завершивши сезон без трофеїв.

Як і загалом у команди, не надто вдалим вийшов сезон у резервного голкіпера «галактікос» Андрія Луніна: він зіграв лише одного разу в Кубку, в чемпіонаті ж усі 38 матчів відіграв зірковий Тібо Куртуа.

Прімера. 38-й тур. «Леванте» — «Кадіс» — 2:2, «Вальядолід» — «Атлетико» — 1:2 (Піано, 18 — А. Корреа, 57; Л. Суарес, 67), «Осасуна» — «Реал Сосьєдад» — 0:1, «Реал Мадрид» — «Вільярреал» — 2:1 (Бензема, 87; Модріч, 90+2 — Піно, 20), «Сельта» — «Бетіс» — 2:3, «Уеска» — «Валенсія» — 0:0, «Ейбар» — «Барселона» — 0:1 (Грізмманн, 81), «Ельче» — «Атлетік» — 2:0, «Гранада» — «Хетафе» — 0:0, «Севілья» — «Алавес» — 1:0.

Підсумкове турнірне становище: «Атлетико» — 86, «Реал Мадрид» — 84, «Барселона» — 79, «Севілья» — 77, «Реал Сосьєдад» — 62, «Бетіс» — 61, «Вільярреал» — 58.

Бомбардири: Мессі («Барселона») — 30, Бензема («Реал Мадрид») — 23, Л. Суарес («Атлетико») — 21.

Італія

«Аталанта» з Русланом Маліновським у старті так і не змогла завершити успішний сезон завоюванням трофею, програвши у фіналі Кубка «Ювентусу». Українець укотре забив «Юве», продовживши свою результативну серію до 11 матчів поспіль, але зрівняти рахунок бергамаски не змогли.

Історичного максимуму Маліновський і К° не зуміли досягнути і в Серії А, втративши шанс завоювати

«срібло» після програву «Мілану». Натомість «Аталанта» вже третій рік завершує сезон із «бронзою».

Загалом рік став надуспішним для Маліновського, котрий із 12 передачами очолює гонку кращих асистентів ліги, а також записав до свого активу 10 голів у всіх турнірах. А от його одноклубник Віктор Коваленко за пів року зіграв лише чотири хвилини за бергамасок, а наприкінці сезону отримав травму.

Кубок. Фінал. «Аталанта» — «Ювентус» — 1:2 (Маліновський, 41 — Кулусевські, 31; К'єза, 73; Маліновський («А») — до 68 хв., гол).

Серія А. 38-й тур. «Кальярі» — «Дженоа» — 0:1, «Кротоне» — «Фіорентина» — 0:0, «Сампдорія» — «Парма» — 2:0, «Інтер» — «Удінезе» — 5:1 (Янг, 8; Еріксен, 44; Л. Мартінес, 55 (пен.); І. Перішич, 64; Р. Лукаку, 72 — Р. Перрейра, 78), «Аталанта» — «Мілан» — 0:2 (Кессі, 40 (пен.), 90+3 (пен.); Маліновський («А») — 90 хв.), «Болонья» — «Ювентус» — 1:4 (Орсоліні, 86 — К'єза, 6; Мората, 30, 48; Рабьо, 45), «Наполі» — «Верона» — 1:1, «Сассуоло» — «Лацио» — 2:0, «Спеція» — «Рома» — 2:2, «Торіно» — «Беневенто» — 1:1.

Підсумкове турнірне становище: «Інтер» — 91, «Мілан» — 79, «Аталанта», «Ювентус» — 78, «Наполі» — 77, «Лацио» — 68, «Рома» — 62.

Бомбардири: Роналду («Ювентус») — 29, Р. Лукаку («Інтер») — 24, Муріель («Аталанта») — 22.

Німеччина

Як і весь сезон, останній тур Бундеслиги пройшов під знаком вражаючої результативності форварда «Баварії» Роберта Левандовського: поляк не тільки став найкращим бомбардиром ліги, а й побив рекорд результативності легендарного Герда Мюллера (у німця — 40 голів за сезон у чемпіонаті, у Роберта — 41). Крім того, він уперше в кар'єрі виграв «Золоту бутсу» кращого снайпера Європи.

А компанію «Баварії» у Лізі чемпіонів наступного сезону складуть «РБ Лейпциг», дортмундська «Боруссія» та «Вольфсбург». «Айнтрахт» із Франкфурта та «Байєр» пробились до ЛЄ, а «Уніон» в останній момент вирвав путівку до Ліги конференцій.

Перша Бундеслига. 34-й тур. «Айнтрахт Франкфурт» — «Фрайбург» — 3:1, «Баварія» — «Аугс-

бург» — 5:2 (Гауелеу, 9 (у свої ворота); Гнабрі, 23; Кіміх, 33; Коман, 43; Р. Левандовський, 90 — Хан, 67; Нідерлехнер, 72), «Боруссія» (Д) — «Байєр» — 3:1 (Холанд, 5, 84; Ройс, 51 — Л. Бендер, 90 (пен.)), «Вердер» — «Боруссія» (М) — 2:4, «Вольфсбург» — «Майнц» — 2:3, «Кельн» — «Шальке» — 1:0, «Уніон» — «РБ Лейпциг» — 2:1 (Фрідріх, 68; Крузе, 90+2 — Ключіверт, 55), «Хоффенхайм» — «Герта» — 2:1, «Штутгарт» — «Армінія» — 0:2.

Підсумкове турнірне становище: «Баварія» — 78, «РБ Лейпциг» — 65, «Боруссія» (Д) — 64, «Вольфсбург» — 61, «Айнтрахт Франкфурт» — 60, «Байєр» — 52, «Уніон» — 50.

Бомбардири: Р. Левандовський («Баварія») — 41, А. Сілва («Айнтрахт Франкфурт») — 28, Холанд («Боруссія» (Д)) — 27.

Франція

«ПСЖ» минулого тижня виграв національний Кубок, дотиснувши «Монако», проте головний трофей — золоте чемпіонату — парижанам так і не підкорився: «Ліль», котрий лідував майже все друге коло першості, таки втримав перевагу та став чемпіоном уперше з 2011 року і втретє у своїй історії.

Окрім «догів» і підопічних Почеттіно, до ЛЧ вийшло «Монако», «Ліон» і «Марсель» представлятимуть Францію у Лізі Європи, а «Ренн» — у Лізі конференцій.

Кубок. Фінал. «Монако» — «ПСЖ» — 0:2 (Ікарді, 19; Мбаппе, 81).

Ліга 1. 38-й тур. «Анже» — «Ліль» — 1:2 (Фульджіні, 90+2 — Дж. Давід, 10; Б. Їлмаз, 45 (пен.)), «Брест» — «ПСЖ» — 0:2 (Февр, 37 (у свої ворота); Мбаппе, 71), «Ланс» — «Монако» — 0:0, «Ліон» — «Ніцца» — 2:3 (Токо-Екамбі, 14, 40 — Дольберг, 30; Камара, 50; Саліба, 57), «Мец» — «Марсель» — 1:1, «Нант» — «Монпельє» — 1:2, «Реймс» — «Бордо» — 1:2, «Ренн» — «Нім» — 2:0, «Сент-Етьєн» — «Діжон» — 0:1, «Страсбург» — «Лор'ян» — 1:1.

Підсумкове турнірне становище: «Ліль» — 83, «ПСЖ» — 82, «Монако» — 78, «Ліон» — 76, «Марсель» — 59, «Ренн» — 58.

Бомбардири: Мбаппе («ПСЖ») — 27, Депаї («Ліон»), Бен-Еддер («Монако») — 20. ■

Михайло Романчук
український плавець

«Золоті медалі на чемпіонаті Європи. А зараз час повертатися до роботи».

Григорій ХАТА

ПЛАВАННЯ

Із прицілом на Токію

Чемпіонат Європи з водних видів спорту вітчизняні плавці завершили з трьома нагородами

Примітно, що в півфінальному запливі 29-річний Говоров за часом поступився значно молодшому за віком співвітчизникові Владиславу Бухову, хоча й той до першої вісімки фіналістів також не потрапив.

Децю продуктивніше свій олімпійський виклик у Будапешті пройшла Дарина Зевіна, з восьмим результатом завершивши фінал 200 м на спині.

Так само участю у фіналі запам'ятався й третій представник «старої» гвардії — Сергій Фролов. Майстер запливів на стаєрські дистанції, Сергій з восьмим часом завершив вирішальний заплив на 800 м вільним стилем. Ну а його переможцем став інший українець — Михайло Романчук. Після тріумфу на 1,5 км він вдруге на турнірі переміг титулованого італійця, котрий має титул олімпійського чемпіона, Грегоріо Палтріньєрі. «Золоті медалі на чемпіонаті

Михайло Романчук став дворазовим чемпіоном Європи 2021 року.
Фото з сайту xsport.ua.

Європи. А зараз час повертатися до роботи», — зазначив Романчук в інстаграмі, натякаючи, що головний старт сезону — попереду.

При цьому другий посіпіль чемпіонат Європи з вод-

них видів спорту Михайло завершив «золотим дублем». І якщо три роки тому, в Глазго, він тріумфував на 400 та 800 м вільним стилем, то в Будапешті йому підкорилися дві найдовші дистанції в змагаль-

ній програмі «вільників». На Олімпіаді в Токію вони змагатимуться на 1,5 км, і тут представники українського плавання матимуть хорошу нагоду перервати багаторічне медальне мовчання. ■

Валерія ЗАПОЛЬСЬКА

«ФОРМУЛА-1»

Князівство, розкіш та боліди

Після осічки в Монте-Карло шестиразовий чемпіон світу втратив лідерство в загальному заліку пілотів «королівських» перегонів

Організатори Гран-прі Монако довірили легендарній тенісистці Серені Уільямс подати знак про завершення «формулічного» етапу.

Фото з сайту eurosport.ru.

енду» були «формулічні» перегони.

Результати кваліфікації виявилися абсолютно непередбачуваними. Пілот «Феррарі» Шарль Леклер став пер-

шим монегаском, якому вдалося зайняти поул на домашній трасі. Проте доля склалася так, що гонщик «Скудерії» вийти на старт недільної гонки не зміг. У кваліфікації він серйозно роз-

бив свій болід. І хоча інженери намагалися ліквідувати проблему, після формульовального кола стало зрозуміло, що через неполадки з приводом взяти участь у гонці можливості не буде.

Іншою несподіванкою кваліфікаційної сесії стала невисока позиція головного фаворита сезону. Після сотого «поулу» в кар'єрі, здобутого на попередньому Гран-прі в Іспанії, перегони в Монте-Карло йому довелося починати з шостого місця.

Зрештою, результат «Мерседеса» в Монако неабияк розчарував, адже жодному з гонщиків «срібних зірок» не вдалося фінішувати в призовій трійці. «Упродовж усього уїкенду команда не допрацювала», — зауважив Хемілтон.

А от його ключовий конкурент — Макс Ферстаппен на «Ред буллі» — знову вразив. Завдяки своїй другій перемозі в чемпіонаті та низькому результату Хемілтона, він вийшов у лідери загального заліку пілотів (після п'яти етапів). «Завжди хочеться виграти саме це Гран-прі. Коли я був маленьким, дивився його, тож, стоячи тут, відчуваю гордість. Однак ще довгий сезон попереду», — заявив Ферстаппен.

Компанію ж Макс у п'єдесталі в Монте-Карло склали такі ж молоді, як він, Карлос Сайнс з «Феррарі» та Ландо Норріс з «Макларена». ■

Зазвичай спокійні вулиці в Монако минулого «уїк-енду» сколихнуло ревіння моторів. Після річної паузи до князівства повернувся етап «королівських» перегонів. Через пандемію коронавірусу минулого року в Монте-Карло «Формули-1» не було. Відтак цьогорічний Гран-прі Монако відзначався особливими барвами та блиском.

У п'ятницю гонщики «Формули 1», Шарль Леклер, Джордж Рассел, Антоніо Джовінацці та Наколас Латіфі, у ролі моделей відвідали «фешн-шоу». Показ мод збирав кошти для британського благодійного фонду. Завітала до Монако й Людина-Павук. Над молодим британцем Томом Холландом, відомим своєю роллю в серії фільмів героїв Марвелл, дотепно пожартувала команда його співвітчизників із «Макларен».

Для команди «Уільямс» це був ювілейний 750-й заїзд, що значилося на шоломах пілотів. А «Макларен» змінили зовнішній вигляд боліда на кольори компанії Gulf Oil International, щоб нагадати про співробітництво з цією фірмою ще з 60-х років, коли команда була під керівництвом її легендарного засновника Брюса МакЛарена. Доповнили гонщики свої образи ретро-дизайном шоломів і комбінезонами в одній кольоровій гамі з розмальовкою машин.

Проте не для того все Монте-Карло повиходило на балкони, щоб витріщатися на зірок. Звісно, головною подією «уїк-

СІНЕМА

Кевін Спейсі повертається!

Зірка Голлівуду приступає до зйомок у новому фільмі

Дара ГАВАРРА

Світ шоубізнесу й дня не проживе без пліток, адже це поліція, які підживлюють вогонь інтересу публіки до світу селебріті. Щодня ми читаємо в жовтій пресі чи в «глянці» про харасмент, педофілію, зради, розлучення, забуваючи про той культурний контент, який повинен продукувати і, зрештою, продукує шоу-бізнес.

Днями, коли пристрасті довкола звинувачення відомої зірки Голлівуду Кевіна Спейсі в домаганнях трішки вляглися, ЗМІ радісно сповістили, що актор повертається на знімальний майданчик. Цього разу Кевін зіграє, ні, не умовного президента США, а детектива, який розслідуватиме брехливе звинувачення у педофільї. Фільм називатиметься «Людина, яка привабила Бога», а продюсуватиме його Франко Неро. «Я був щасливий повернути його на знімальний майданчик», — повідомив він, адже після зйомок у легендарному серіалі «Картковий будиночок», де Спейсі зіграв президента США Френка Андервуда, і звинувачень у домаганнях, які

Кевін Спейсі.

згодом просто посипалися зусібіч на актора, дорога в професію для нього була закрита. Усі обвинувачі раптом ніби прокинулися від летаргійного сну й почали пригадувати, як актор намагався звабити їх, причарувати й затягнути в ліжко. З десяток уже зрілих чоловіків звернулися до судових органів зі звинуваченнями на адресу суперзірки, розраховуючи, мабуть, урвати дешицу від того пирога чималих гонорарів, які Спейсі отримав за зйомки в успішних фільмах. До суду, правда, дійшла лише одна справа щодо домагань в 2016-му до 18-річного парубка, проте в жовтні 2019-го справу закрили, оскільки позивач помер.

На гребені хету й обвинувачень Кевін Спейсі записав відеоролик у стилі «Карткового будиночка» під назвою «Дозволь мені бути відвертим», у якому не став виправдовуватися, а просто запитав у пліткарів: «Не могли б ви не поспішати з судженнями без фактів?». І, здається, життя розставило все по місцях... ■

Варка ВОНСОВИЧ

У Канаді під трибунал пішла жінка-військовослужбовець, яка в липні 2018 року, працюючи в армійській їдальні, нагодувала кексами з марихуаною солдатів артилерійського підрозділу. Ситуацію ускладнило те, що саме в той час проходили військові навчання у цій частині. Можна лишень здогадатися, до яких жахливих наслідків могла призвести ця витівка Челсі Когсвелл, адже майже у всіх військовиків, які скуштували такого сумнівного десерту, діагностували параною, збентеження, відчуття втоми. Бог із тою втомою, але параною могла спровокувати непрогнозовану поведінку людей, які мають справу зі зброєю. Тож, як наслідок, пані Когсвелл інкримінують 18 звинувачень, 8 з яких пов'язані з отруйними речовинами, 9 — із порушенням громадського порядку, один — із негідною поведін-

ОВВА!

Покайфуєм?

Кухарка-військовослужбовець пригостила солдатів марихуаною

кою. Сама обвинувачена служить в армії Канади з 2011 року й досі залишається в її лавах, адже поки що жодне зі звинувачень не доведено судом. Проте на серпень заплановано засідання військового трибуналу, на якому й розглядатимуть усі звинувачення проти Челсі Когсвелл.

Нагадаємо, що легальний продаж канабісу було запроваджено в Канаді того ж таки

2018-го, лишень у жовтні, а не в липні, коли трапилася згадана пригода. До того уряд Країни Кленового Листя бідкався, що від нелегального продажу марихуани спритні ділки лише за 2017-й отримали 4 мільярди «тіньових» прибутків. Тож було прийнято цілком прагматичне рішення легалізувати «травичку»: нехай прибутки течуть у державну кишеню, а не тіньовикам. ■

ПОГОДА

26 травня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, невеликий дощ, місцями гроза. Вітер змінних напрямків, 3-8 м/с. Температура вночі +12...+14, удень +21...+23.

Миргород: без опадів. Уночі +13...+15, удень +24...+26.
Вінниця: невеликий дощ. Уночі +12...+14, удень +21...+23.
Одеса: без опадів. Уночі +12...+14, удень +21...+23.

24 травня температура води в **Чорному та Азовському морях** становила 17-20 градусів, у районі Одеси та Приморського — 11-14 градусів, у **Дніпрі** — 16.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, місцями невеликий дощ. **Трускавець:** уночі +7...+9, удень +17...+19. **Моршин:** уночі +8...+10, удень +18...+20.

сонячно

мінлива хмарність

хмарно

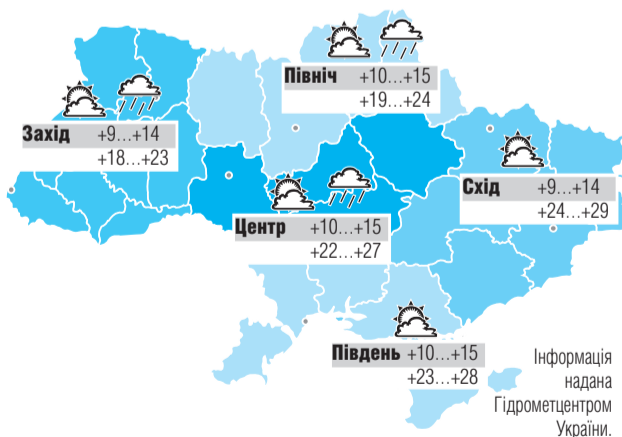
дощ

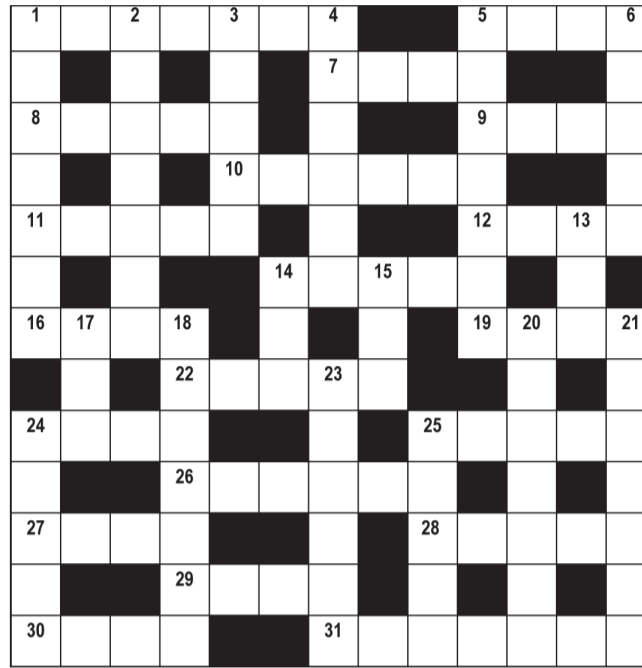
сніг

дощ, гроза

Інформація надана Гідрометцентром України.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №50

По горизонталі:

1. Третє за величиною місто Кіпру, популярний курорт. 5. Знак для записування музики. 7. Народні зібрання в часи Майдану. 8. З'ясування стосунків за допомогою кулаків. 9. Старовинне британське місто, столиця Північної Англії. 10. Період історії людства, який тривав від 10-го до початку 3-го тисячоліття до н. е. 11. Північноамериканська тварина, що відганяє ворогів смердючим запахом. 12. Співзвучне закінчення рядків у вірші. 14. Широке жіноче пальто-накидка. 16. Назва темношкірого в Росії XVIII століття. 19. Жіноче ім'я. 22. Стартова оплата праці фахівця, без доплат та премій. 24. Порода собаки. 25. Петрів ... — народна назва цикорію. 26. «Ліс рубають — ... летять» (народна приказка). 27. Місто й порт у Великій Британії на березі протоки Паде-Кале. 28. Верхня частина воза, саний з боковими стінками й сидінням. 29. Київський князь, якого древляни покарали за зажерливість. 30. Півострів на півночі Західного Сибіру. 31. Одна з географічних координат для визначення будь-якої точки на земній поверхні.

По вертикалі:

1. Коханка на Гуцульщині. 2. Ве-

селка. 3. Виплачена наперед частина грошей. 4. Ім'я сплячої красуні за версією Діснея. 5. Елементарна частинка, яка входить до складу ядра. 6. Столиця Гани. 13. Очільник міста. 14. Дрібні частинки ґрунту на дні водойми. 15. Ім'я китобоя, героя роману Жюль Верна «25 тисяч лье під водою». 17. Місто мрії Остапа Бендера. 18. Звук гармати чи пістолета. 20. Велике озеро на кордоні США і Канади. 21. Розділ математики. 23. Твердий запах. 12. Співзвучне закінчення рядків у вірші. 14. Широке жіноче пальто-накидка. 16. Назва темношкірого в Росії XVIII століття. 19. Жіноче ім'я. 22. Стартова оплата праці фахівця, без доплат та премій. 24. Порода собаки. 25. Петрів ... — народна назва цикорію. 26. «Ліс рубають — ... летять» (народна приказка). 27. Місто й порт у Великій Британії на березі протоки Паде-Кале. 28. Верхня частина воза, саний з боковими стінками й сидінням. 29. Київський князь, якого древляни покарали за зажерливість. 30. Півострів на півночі Західного Сибіру. 31. Одна з географічних координат для визначення будь-якої точки на земній поверхні.

Кросворд №48 від 19 травня

ПРИКОЛИ

Увага: новий препарат для схуднення на основі гороху, оселедця та молока. Ви різко схуднете.

***
— Симочко, що ви робите сьогодні ввечері?
— Погджуюся на все.

***
Дієтолог — пацієнтові:
— Ваша дієта: 300 грамів тушкованих кабачків, 400 грамів зелені цикорію і скільки хочете листя салату.

— Лікарю, а дзвіночок треба вішати на шию чи так можна пастися?

***
— Дорого тобі обходиться відпустка на море?
— Як коли. Якщо їду з дружи-

ною, то долларів вісімсот. А якщо один, то вдвічі дорожче.

***
У барі сумний мужик замовляє чарку за чаркою. Бармен не витримує і питає:

— Що сталося?
— Із дружиною посварився. Вона обіцяла місяць зі мною не розмовляти.

— Уявляю, як тобі погано.
— І не кажи — сьогодні останній день.

***
Вийшла на вулицю — тобі бабутьки й оцінку поставили, і коментарі залишили, і не треба ніяких соціальних мереж.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефони редакції: 044-361-62-61;
з мобільного: 094-926-32-61
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».

Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:
«Преса України» — у Києві Зам. 3009050
«Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок №222
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить у вівторок, середу, п'ятницю — суботу (спільний номер)
Тираж 86734